

CENTRUM SPOLOČENSKÝCH
A PSYCHOLOGICKÝCH VIED SAV
PROGNOSTICKÝ ÚSTAV
SPOLOČENSKOVEDNÝ ÚSTAV
ÚSTAV EXPERIMENTÁLNEJ PSYCHOLÓGIE

ІНСТИТУТ ТРАНСКОРДОННОГО
СПІВРОБІТНИЦТВА

ПОСІБНИК

з емпіричного соціологічного
дослідження словацько-українського
транскордонного співробітництва

ПОСІБНИК

З ЕМПІРИЧНОГО СОЦІОЛОГІЧНОГО
ДОСЛІДЖЕННЯ СЛОВАЦЬКО-УКРАЇНСЬКОГО
ТРАНСКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

Ужгород, 2017

У посібнику містяться матеріали, пов'язані з методичним забезпеченням емпіричного соціологічного дослідження як складової частини соціологічного сервісу словацько-українського транскордонного співробітництва. Ці матеріали є інформаційно-аналітичною продукцією, одержаною в ході виконання проекту «Інформаційне забезпечення та імплементація інноваційних підходів в транскордонному співробітництві Словаччини і України», який фінансується з гранту Норвезького королівства за допомогою Норвезького фінансового механізму та співфінансується із державного бюджету Словацької Республіки.

ЗМІСТ

Передмова	4
1. Анкети для емпіричних соціологічних досліджень транскордонного співробітництва жителів прикордонного регіону України.....	5
1.1. Анкета для масового опитування	6
1.2. Анкета для експертного опитування.....	29
1.3. Анкета для телефонного опитування.....	42
2. Методичне забезпечення емпіричного соціологічного дослідження словацько-українського транскордонного співробітництва.....	56
2.1. Пам'ятка для бригадира	57
2.2. Звіт інтерв'юера	59
2.3. Лист квотного відбору.....	63
2.4. Словник термінів емпіричного соціологічного дослідження словацько-українського транскордонного співробітництва (українською, англійською, словацькою мовами)	65
2.5. Глосарій основних понять емпіричного соціологічного дослідження словацько-українського транскордонного співробітництва.....	68

ПЕРЕДМОВА

Методичні матеріали є інформаційно-аналітичною продукцією, одержаною в ході виконання проекту «Інформаційне забезпечення та імплементація інноваційних підходів в транскордонному співробітництві Словаччини і України», який фінансується з гранту Норвезького королівства за допомогою Норвезького фінансового механізму та співфінансується із державного бюджету Словацької Республіки.

Методологія емпіричного соціологічного дослідження викладена в інформаційно-аналітичній розробці «Концепція емпіричного соціологічного дослідження словацько-українського транскордонного співробітництва» (Ужгород, 2017).

Автори:

Маріан Гайдош – фаховий гарант проекту, доктор філософії, старший науковий співробітник Центру суспільних та психологічних наук САН (Словаччина).

Сергій Устич – фаховий гарант проекту, директор Інституту транскордонного співробітництва, доктор соціологічних наук, професор УжНУ, Надзвичайний і Повноважний Посол (Україна).

Рюне Йертин Рафаельсен – експерт проекту, мер муніципалітету Сер-Варангер (Норвегія).

Олександр Білак – експерт проекту, заступник Ужгородського міського голови (Україна).

Володимир Приходько – експерт проекту, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри міжнародних економічних відносин Ужгородського національного університету (Україна).

Світлана П'ясецька-Устич – експерт проекту, кандидат економічних наук, доцент кафедри економічної теорії (Україна).

Олеся Бенчак – менеджер проекту, викладач Ужгородського національного університету (Україна).

Дмитро Мірошніков – експерт проекту (Україна).

Євген Яценко – експерт проекту (Україна).

**1. АНКЕТИ ДЛЯ МАСОВОГО, ЕКСПЕРТНОГО
І ТЕЛЕФОННОГО ОПИТУВАННЯ ЖИТЕЛІВ
ПРИКОРДОННОГО РЕГІОНУ УКРАЇНИ**

1.1.

АНКЕТА						
ДЛЯ МАСОВОГО ОПИТУВАННЯ						
(ПРОЕКТ «ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПІДХОДІВ У ТРАНСКОРДОННОМУ СПІВРОБІТНИЦТВІ СЛОВАЧЧИНИ І УКРАЇНИ»						
В РАМКАХ ПРОГРАМИ SKo8 – ТРАНСКОРДОННЕ СПІВРОБІТНИЦТВО: “СЛОВАЧЧИНА-УКРАЇНА: СПІВПРАЦЯ ЧЕРЕЗ КОРДОНИ”						
1. НОМЕР ІНТЕРВ'Ю	2. КОД ІНТЕРВ'ЮЕРА	3. ДАТА ІНТЕРВ'Ю		4. ПОЧАТОК ІНТЕРВ'Ю		5. ТРИВАЛІСТЬ ІНТЕРВ'Ю (ХВИЛИН)
		число	місяць	годин	хвилин	
6. Населений пункт:				ЗАПОРУКА: Я завіряю, що опитування проведене мною у відповідності з інструкцією методом особистого інтерв'ю з респондентом, відібраним за інструкцією, який не опитувався мною протягом останніх шести місяців		
<table border="1" style="width: 100%; height: 20px;"> <tr> <td style="width: 30px;"></td> <td style="width: 30px;"></td> </tr> </table>						
7. Тип поселення:	Велике місто (від 100 до 499 тисяч чол.)	1	Підпис інтерв'юера: _____ Прізвище, ініціали: _____ Підпис бригадира: _____			
	Середнє місто (від 30 до 100 тисяч чол.)	2				
	Мале місто (від 10 до 30 тисяч чол.)	3				
	Селище міського типу (до 10 тисяч чол.)	4				
	Велике село (більше 1000 чол.)	5				
	Мале село (менше 1000 чол.)	6				

Добрий ранок/день/вечір. Мене звати (ПРІЗВИЩЕ, ІМ'Я, ПО БАТЬКОВІ). Я проводжу соціологічне опитування в рамках Програми SKo8 – Транскордонне співробітництво: “Словаччина-Україна: Співпраця через кордони”. Ми вивчаємо думки населення прикордонних регіонів Словаччини та України з різноманітних питань. Перед початком інтерв'ю я хочу наголосити, що не існує правильних або неправильних відповідей на жодне запитання анкети. Ми тільки хочемо дізнатися, що насправді такі люди, як Ви, думають про ситуацію в прикордонних регіонах нашої країни. Ви можете бути впевнені, що Ваші відповіді залишаться суто між нами і будуть використані лише в узагальненому вигляді.

Q-UA 1.	Скільки років Ви постійно проживаєте у цій області?
Q-UA 2.	Скільки років Ваша сім'я постійно проживає у цій області?
ТІЛЬКИ ОДНА ВІДПОВІДЬ ПО КОЖНОМУ СТОВПЧИКУ. КАРТКА №1.	

Менше 5 років	1	1
Від 5 до 10 років	2	2
Від 10 до 20 років	3	3
Більше 20 років	4	4
Усе життя	5	5
ВАЖКО ВІДПОВІСТИ/ ВІДМОВА ВІД ВІДПОВІДІ	6	6

Q-UA 3.	Яке значення особисто для Вас, Вашої сім'ї мають відносини жителів Закарпаття з жителями прикордонних територій сусідньої Словаччини?
ТІЛЬКИ ОДНА ВІДПОВІДЬ. КАРТКА №2.	

Дуже важливе	1
Достатньо важливе	2
Мало важливе	3
Практично не мають значення	4
ВАЖКО ВІДПОВІСТИ/ ВІДМОВА ВІД ВІДПОВІДІ	5

Q-UA 4.	Наскільки Ви вважаєте себе поінформованими щодо нинішніх відносин між жителями Закарпаття та прикордонних територій сусідньої Словаччини?
ТІЛЬКИ ОДНА ВІДПОВІДЬ.	

Добре поінформованим(ною)	1
Не дуже добре поінформованим(ною)	2
Взагалі не поінформованим(ною)	3
ВАЖКО ВІДПОВІСТИ/ ВІДМОВА ВІД ВІДПОВІДІ	4

Q-UA 4.1	Наскільки Ви вважаєте себе поінформованими щодо Програм транскордонного співробітництва в рамках Європейського інструменту сусідства і партнерства (ЄСП) (2007-2013 рр.) та Європейського інструменту сусідства (ЄІС) (2014-2020 рр.)?
ТІЛЬКИ ОДНА ВІДПОВІДЬ.	

Добре поінформованим (ною)	1
Не дуже добре поінформованим (ною)	2
Взагалі не поінформованим (ною)	3
ВАЖКО ВІДПОВІСТИ/ ВІДМОВА ВІД ВІДПОВІДІ	4

Q-UA 4.2	Наскільки Ви вважаєте себе поінформованими про проекти словацько-українського транскордонного співробітництва, що фінансуються за допомоги Норвезького фінансового механізму та державного бюджету Словацької Республіки?
ТІЛЬКИ ОДНА ВІДПОВІДЬ.	

Добре поінформованим(ною)	1
Не дуже добре поінформованим(ною)	2
Взагалі не поінформованим(ною)	3
ВАЖКО ВІДПОВІСТИ/ ВІДМОВА ВІД ВІДПОВІДІ	4

Q-UA 5.	З яких джерел Ви зазвичай отримуєте інформацію про відносини між жителями Закарпаття та прикордонних територій сусідньої Словаччини?
МОЖЛИВО ДЕКІЛЬКА ВАРІАНТІВ ВІДПОВІДІ. КАРТКА №3.	

Місцеві друковані видання	1
Загальнонаціональні друковані видання	2
Місцеве радіо	3
Місцеве телебачення	4
Загальнонаціональне телебачення	5
Інтернет	6

Відвідані конференції/семінари	7
Спілкування із родичами/друзями/колегами	8
Особистий досвід (подорожі/відпочинок, бізнесові чи культурні контакти/спортивні події і т.п.)	9
Інше (власний варіант відповіді) _____	10
НЕ ОТРИМУЮ ІНФОРМАЦІЇ ВЗАГАЛІ	11
ВАЖКО ВІДПОВІСТИ/ ВІДМОВА ВІД ВІДПОВІДІ	12

Q-UA 6.	Чи маєте Ви можливість отримувати інформацію, що надходить із різних джерел засобів масової інформації сусідньої Словаччини?
ТІЛЬКИ ОДНА ВІДПОВІДЬ ПО КОЖНОМУ ДЖЕРЕЛУ.	

		Так	Ні	Не користуюся
1	Із телепрограм	1	2	3
2	Із радіопрограм	1	2	3
3	Із друкованих джерел	1	2	3

Q-UA 7.	На Вашу думку, наскільки об'єктивно в засобах масової інформації висвітлюється тема відносин між жителями прикордонних територій України та сусідньої Словаччини?
ТІЛЬКИ ОДНА ВІДПОВІДЬ.	

Цілком об'єктивно	1
Частково об'єктивно	2
Зовсім не об'єктивно	3
ВАЖКО ВІДПОВІСТИ/ ВІДМОВА ВІД ВІДПОВІДІ	4

Q-UA 8.	Як Ви вважаєте, транскордонне співробітництво після розширення Європейського Союзу на Схід відповідає...
МОЖЛИВО ДЕКІЛЬКА ВАРІАНТІВ ВІДПОВІДІ. КАРТКА №4.	

Найперше, інтересам всього Європейського Союзу	1
Найперше, інтересам України	2

Найперше, інтересам сусідніх із Україною країн, зокрема, Словаччини	3
Взаємним інтересам ЄС, України та сусідніх із нею країн, зокрема, Словаччини	4
Не відповідає інтересам жодної із сторін	5
Інше (власний варіант відповіді) _____	6
ВАЖКО ВІДПОВІСТИ/ ВІДМОВА ВІД ВІДПОВІДІ	7

Q-UA 9.	На Ваш погляд, який вплив мають історичні відносини Словаччини та України на сучасне транскордонне співробітництво їх сусідніх регіонів?
ТІЛЬКИ ОДНА ВІДПОВІДЬ.	

Однозначно позитивний	1
Скоріше позитивний	2
Скоріше негативний	3
Однозначно негативний	4
ВАЖКО ВІДПОВІСТИ/ ВІДМОВА ВІД ВІДПОВІДІ	5

Q-UA 10.	Як Ви можете оцінити рівень транскордонного співробітництва Закарпаття із сусідніми регіонами Словаччини у економічній сфері (прикордонна торгівля, інвестиції, спільні підприємства тощо)?
ТІЛЬКИ ОДНА ВІДПОВІДЬ ПО КОЖНОМУ РЯДКУ.	

		Низький	Середній	Високий	ВВ
1	Із регіонами Угорщини	1	2	3	4
2	Із регіонами Словаччини	1	2	3	4
3	Із регіонами Румунії	1	2	3	4

Q-UA 11.	Чи маєте Ви родичів або друзів в сусідній Словаччині?
ТІЛЬКИ ОДНА ВІДПОВІДЬ ПО КОЖНОМУ РЯДКУ. КАРТКА №5.	

Так	1
-----	---

Ні	2
ВАЖКО ВІДПОВІСТИ/ ВІДМОВА ВІД ВІДПОВІДІ	3

Q-UA 12	Як часто Вам доводиться відвідувати сусідню Словаччину, що межує з Вашою областю?
----------------	--

	Q-UA 12.1	Q-UA 12.2	Q-UA 12.3
Один раз на кілька років	1	1	1
Кілька разів на рік	2	2	2
Кілька разів на місяць	3	3	3
Не доводилося відвідати жодного разу	4	4	4
ВАЖКО ВІДПОВІСТИ/ ВІДМОВА ВІД ВІДПОВІДІ	5	5	5

Q-UA 13.	Якою була мета Ваших поїздок?
МОЖЛИВО ДЕКІЛЬКА ВАРІАНТІВ ВІДПОВІДІ. КАРТКА №6.	

Туризм	1
Ділова поїздка (відрадження, бізнес)	2
Відвідини родичів, друзів	3
Лікування	4
Економічний туризм (продаж та/чи придбання товарів)	5
Навчання/ Стажування	6
Інше (власний варіант відповіді) _____	7
Не доводилося відвідати жодного разу	8
ВАЖКО ВІДПОВІСТИ/ ВІДМОВА ВІД ВІДПОВІДІ	9

Q-UA 14.	Наскільки Ви задоволені можливостями та умовами відвідування сусідньої Словаччини?
ТІЛЬКИ ОДНА ВІДПОВІДЬ ПО КОЖНОМУ СТОВПЧИКУ. КАРТКА №7.	

Повністю задоволений	1
Частково задоволений	2

Наскільки задоволений, настільки ж і незадоволений	3
Частково незадоволений	4
Зовсім незадоволений	5
НЕ ЗНАЮ/ НЕ ВІДВІДУЮ СУСІДНІ КРАЇНИ	6
ВАЖКО ВІДПОВІСТИ/ ВІДМОВА ВІД ВІДПОВІДІ	7

Q-UA 15.	Чи виникали у Вас проблеми із виїздом до сусідньої Словаччини?
ТІЛЬКИ ОДНА ВІДПОВІДЬ.	

Так	1
Ні	2
НЕ ЗНАЮ/ НЕ ВІДВІДУЮ СУСІДНІ КРАЇНИ	3
ВАЖКО ВІДПОВІСТИ/ ВІДМОВА ВІД ВІДПОВІДІ	4

Q-UA 16.	Якщо проблеми виникали, то які саме ?
ТІЛЬКИ ОДНА ВІДПОВІДЬ.	

Проблеми із отриманням візи	1
Проблеми, пов'язані з проходженням паспортного контролю	2
Проблеми, пов'язані з проходженням митного контролю	3
Тривале очікування перетину кордону	4
Інше (власний варіант відповіді) _____	5
НЕ ЗНАЮ/ НЕ ВІДВІДУЮ СУСІДНІ КРАЇНИ	6
ВАЖКО ВІДПОВІСТИ/ ВІДМОВА ВІД ВІДПОВІДІ	7

Q-UA 17.	Будь ласка, оцініть роботу служб України, що забезпечують перетин державного кордону із Словаччиною за 5-бальною шкалою, де 1 – «Дуже погано», а 5 – «Дуже добре». Ви також можете обрати проміжне значення.
ТІЛЬКИ ОДНА ВІДПОВІДЬ ПО КОЖНОМУ РЯДКУ. КАРТКА №8.	

		Дуже погано				Дуже добре	Не відвідував	ВВ
1	Митна служба України	1	2	3	4	5	6	7
2	Прикордонна служба України	1	2	3	4	5	6	7
3	Інші українські служби	1	2	3	4	5	6	7

Q-UA 18.	Будь ласка, оцініть роботу на кордоні служб сусідньої Словаччини, яку Вам доводилось відвідувати. Оцініть за 5-бальною шкалою, де 1 – «Дуже погано», а 5 – «Дуже добре». Ви також можете обрати проміжне значення.
ТІЛЬКИ ОДНА ВІДПОВІДЬ ПО КОЖНОМУ РЯДКУ. КАРТКА №8.	

		Дуже погано				Дуже добре	Не відвідував	ВВ
1	Митна служба	1	2	3	4	5	6	7
2	Прикордонна поліція	1	2	3	4	5	6	7
3	Інші служби Словаччини	1	2	3	4	5	6	7

Q-UA 19.	Будь ласка, оцініть роботу консульських установ Словаччини, які, зокрема, здійснюють візове обслуговування жителів Закарпатської області. Оцініть за 5-бальною шкалою, де 1 – «Дуже погано», а 5 – «Дуже добре». Ви також можете обрати проміжне значення.
ТІЛЬКИ ОДНА ВІДПОВІДЬ ПО КОЖНОМУ РЯДКУ. КАРТКА №8.	

		Дуже погано				Дуже добре	Не відвідував	ВВ
1	Генеральне консульство Словаччини в м. Ужгород	1	2	3	4	5	6	7

Q-UA 20.	Які, на Вашу думку, недоліки існують в роботі прикордонної та митної служби України?
Q-UA 21.	Які, на Вашу думку, недоліки існують в роботі консульської, прикордонної та митної служб Словаччини?
ТІЛЬКИ ОДНА ВІДПОВІДЬ ПО КОЖНОМУ СТОВПЧИКУ. КАРТКА №9.	

	Q-UA 20.	Q-UA 21.
Недостатній рівень матеріально-технічного забезпечення	1	1
Високий рівень бюрократії	2	2
Корупція (хабарництво) серед працівників	3	3
Недостатній рівень культури обслуговування	4	4
Повільне і байдуже обслуговування	5	5
Інші (власний варіант відповіді)	6	6
Немає недоліків	7	7
НЕ ЗНАЮ/ НЕ ВІДВІДУЮ СУСІДНІ КРАЇНИ	8	8
ВАЖКО ВІДПОВІСТИ/ ВІДМОВА ВІД ВІДПОВІДІ	9	9

Q-UA 22.	Наскільки, на Ваш погляд, в Закарпатській області забезпечені права національних меншин (різних національностей, що проживають на Закарпатті)?
ТІЛЬКИ ОДНА ВІДПОВІДЬ. КАРТКА №10.	

Забезпечені повністю	1
Забезпечені в основному	2
Скоріше не забезпечені	3
Повністю не забезпечені	4
ВАЖКО ВІДПОВІСТИ/ ВІДМОВА ВІД ВІДПОВІДІ	5
Повільне і байдуже обслуговування	5

Q-UA 23.	Як у Вашому населеному пункті ставляться до представників національних меншин?
ТІЛЬКИ ОДНА ВІДПОВІДЬ.	

Повністю толерантно (поважно)	1
В основному толерантно (поважно), однак іноді трапляються конфлікти	2
Ставляться не толерантно (не поважно)	3
ВАЖКО ВІДПОВІСТИ/ ВІДМОВА ВІД ВІДПОВІДІ	4

Q-UA 24.	Як Ви ставитесь до змішаних шлюбів із представниками іншої національності?
ТІЛЬКИ ОДНА ВІДПОВІДЬ. КАРТКА №11.	

Повністю позитивно	1
Переважно позитивно	2
Нейтрально	3
Переважно негативно	4
Повністю негативно	5
ВАЖКО ВІДПОВІСТИ/ ВІДМОВА ВІД ВІДПОВІДІ	6

Q-UA 25.	Стосовно кожної із національностей, наведених нижче, оберіть одне з положень, яке Вам найближче, на яке б Ви допустили представників цієї національності.
ТІЛЬКИ ОДНА ВІДПОВІДЬ ПО КОЖНОМУ РЯДКУ. КАРТКА №12.	

		Я згоден допустити представників цієї національності як...						
		Членів моєї сім'ї	Близьких друзів	Сусідів	Колег по роботі	Мешканців України	Відвідувачів України, туристів	Взагалі не допускати в Україну
1	Українців	1	2	3	4	5	6	7
2	Угорців	1	2	3	4	5	6	7
3	Словаків	1	2	3	4	5	6	7

4	Русинів	1	2	3	4	5	6	7
5	Румунів	1	2	3	4	5	6	7
6	Євреїв	1	2	3	4	5	6	7
7	Ромів	1	2	3	4	5	6	7
8	Росіян	1	2	3	4	5	6	7
9	Поляків	1	2	3	4	5	6	7

Q-UA 26.	Наскільки, на Вашу думку, в Закарпатській області забезпечені права різних релігійних конфесій (людей різного віросповідання)?
ТІЛЬКИ ОДНА ВІДПОВІДЬ. КАРТКА №10.	

Забезпечені повністю	1
Забезпечені в основному	2
Скоріше не забезпечені	3
ПОВНІСТЮ НЕ ЗАБЕЗПЕЧЕНІ	4
ВАЖКО ВІДПОВІСТИ/ ВІДМОВА ВІД ВІДПОВІДІ	5

Q-UA 27.	Чи доводилося Вам особисто чи членам Вашої сім'ї або родичам стикатися у Вашому населеному пункті з проявами дискримінації...?
ТІЛЬКИ ОДНА ВІДПОВІДЬ ПО КОЖНОМУ РЯДКУ.	

		Так	Ні	ВВ/ ВІД- МОВА
1	За мовною ознакою	1	2	3
2	За етнічною ознакою	1	2	3
3	За віросповіданням	1	2	3

Q-UA 28.	Чи доводилося Вам особисто чи членам Вашої сім'ї або родичам стикатися з проявами дискримінації, перебуваючи за кордоном в сусідній Словаччині?
ТІЛЬКИ ОДНА ВІДПОВІДЬ ПО КОЖНОМУ РЯДКУ.	

		Так	Ні	НЕ ЗНАЮ/ НЕ ВІД- ВІДУВАВ СУСІДНІ КРАЇНИ	ВВ/ ВІД- МОВА
1	За мовною ознакою	1	2	3	4
2	За етнічною ознакою	1	2	3	4
3	За віросповіданням	1	2	3	4

Q-UA 29.	Як Ви можете оцінити рівень транскордонного співробітництва Закарпаття із сусідніми регіонами Словаччини у сфері боротьби із стихійними лихами та у сфері охорони навколишнього середовища (спільне будівництво протипаводкових споруд, реалізація екологічних проектів тощо)?
ТІЛЬКИ ОДНА ВІДПОВІДЬ ПО КОЖНОМУ РЯДКУ.	

		Висо- кий	Се- ред- ній	Низь- кий	ВВ/ ВІД- МОВА/ НЕ ЗНАЮ
1	Із регіонами Словаччини	1	2	3	4

Q-UA 30.	Як Ви можете оцінити рівень транскордонного співробітництва Закарпаття із сусідніми регіонами Словаччини у сфері боротьби зі злочинністю (боротьба проти контрабанди, нелегальної міграції, корупції тощо)?
ТІЛЬКИ ОДНА ВІДПОВІДЬ ПО КОЖНОМУ РЯДКУ.	

		Висо- кий	Се- ред- ній	Низь- кий	ВВ/ ВІД- МОВА/ НЕ ЗНАЮ
1	Із регіонами Словаччини	1	2	3	4

Q-UA 31.	В попередніх питаннях ми багато говорили про різні аспекти життя прикордонних територій. На Вашу думку, якщо говорити в цілому і узагальнити сказане, як Ви вважаєте наскільки важливими є для населенням Закарпаття та прикордонних територій сусідньої Словаччини наступні положення? Оцініть за 5-бальною шкалою, де 1 – «Зовсім не важливо», а 5 – «Дуже важливо». Ви також можете обрати проміжне значення.
ТІЛЬКИ ОДНА ВІДПОВІДЬ ПО КОЖНОМУ РЯДКУ. КАРТКА №13.	

		Зовсім не важливо				Дуже важливо	ВВ
1	Ретельне збереження історичних, культурних, релігійних пам'яток, родових могил	1	2	3	4	5	6
2	Свобода віросповідання, вільний доступ до богослужіння по обидві сторони кордону	1	2	3	4	5	6
3	Традиція великої кількості змішаних шлюбів, що проживають з обох сторін кордону	1	2	3	4	5	6
4	Спільне реагування на надзвичайні ситуації, спільні природоохоронні заходи, та управління життєво важливими ресурсами	1	2	3	4	5	6
5	Чітке, прозоре виконання закону про статус транскордонних територій, сприяння вільному пересуванню людей і товарів через кордон	1	2	3	4	5	6
6	Мережа сучасних і недорогих засобів зв'язку (мобільного зв'язку та доступу до мережі Інтернет)	1	2	3	4	5	6
7	Прикордонні регіони мають працювати як єдиний економічний простір, обсяг прикордонної торгівлі є значним і постійно розширюється	1	2	3	4	5	6

8	Відсутність віз для перетину кордону для прикордонного населення обох країн	1	2	3	4	5	6
9	Достатня кількість контрольно-пропускних пунктів для швидкого перетину кордону	1	2	3	4	5	6

Q-UA 32.	Чого з наведеного нижче, Вам особисто не вистачає?
ТІЛЬКИ ОДНА ВІДПОВІДЬ ПО КОЖНОМУ РЯДКУ. КАРТКА №14.	

		Не вистачає	Важко сказати, вистачає чи ні	Вистачає	Не цікавить
1	Впевненості, що не буде міжнародних конфліктів	1	2	3	4
2	Взаєморозуміння між людьми різних національностей	1	2	3	4
3	Можливості долучатися до своєї національної культури	1	2	3	4
4	Роботи, що підходить	1	2	3	4
5	Можливості мати додатковий заробіток	1	2	3	4
6	Можливості працювати з повною віддачею	1	2	3	4
7	Можливості повноцінно проводити відпустку	1	2	3	4
8	Повноцінного дозвілля	1	2	3	4
9	Необхідного одягу	1	2	3	4
10	Необхідних меблів	1	2	3	4
11	Можливості купувати найнеобхідніші продукти	1	2	3	4
12	Можливості харчуватися відповідно до своїх смаків	1	2	3	4
13	Хорошого житла	1	2	3	4

14	Справедливої оцінки заслуг людини перед суспільством	1	2	3	4
15	Дотримання в країні прав людини	1	2	3	4
16	Норм і цінностей, які об'єднують людей в державі і суспільстві	1	2	3	4
17	Вміння жити в нових суспільних умовах	1	2	3	4
18	Упевненості в своїх силах	1	2	3	4
19	Рішучості в досягненні своїх цілей	1	2	3	4
20	Упевненості у власному майбутньому	1	2	3	4

СОЦІАЛЬНО-ДЕМОГРАФІЧНИЙ БЛОК

D1.	СТАТЬ РЕСПОНДЕНТА.
КОДУЙТЕ НЕ ПИТАЮЧИ	

ЧОЛОВІК	1
ЖІНКА	2

D2.	Скільки повних років Вам вже виповнилось?
------------	--

ЗАПИШІТЬ	
----------	--

D3.	Який найвищий рівень освіти, Ви отримали?
------------	--

ТІЛЬКИ ОДНА ВІДПОВІДЬ. КАРТКА №D3.

Неповна початкова освіта (менше 4-х класів середньої школи)	1
Неповна середня освіта (атестат за 8-9 класів середньої школи)	2
Повна середня освіта (атестат про повну середню освіту за 10-11 класів середньої школи)	3
Середня спеціальна освіта (училище, коледж, технікум)	4
Додаткове навчання на базі повної середньої освіти (професійні, загальноосвітні курси і т.д.)	5
Базова вища освіта (бакалавр)	6
Повна вища освіта (спеціаліст)	7
Повна вища освіта (магістр)	8
Аспірантура, вчена ступінь	9

D4.	Як би Ви могли охарактеризувати своє сімейне становище?
------------	--

ТІЛЬКИ ОДНА ВІДПОВІДЬ. КАРТКА №D4.

Одружений/одружена	1
Повторний шлюб	2

Неодружений/неодружена, наразі проживаю з партнером	3
Неодружений/неодружена, ніколи не мешкав/не мешкала з партнером	4
Неодружений/неодружена, раніше проживав/проживала з партнером	5
Розлучений/розлучена	6
Розійшлися	7
Вдівець/вдова	8
Інше (власний варіант відповіді) _____	9
ВІДМОВА ВІД ВІДПОВІДІ	10

D5.	Основний вид Вашої діяльності?
Тільки одна відповідь. Картка №D5.	

Оплачувана робота (найманий працівник, самозайнятий, сезонна робота, тимчасова робота, сімейний бізнес, підприємець)	1	Перехід до питання D6
Навчання (не оплачується роботодавцем), включаючи канікули	2	
Без роботи, але активно шукаю роботу	3	
Без роботи, хочу працювати, але активно не шукаю роботу	4	
На пенсії за станом здоров'я (хворий чи недієздатний)	5	
На пенсії (за віком)	6	
Військова служба за призовом або альтернативна служба	7	
Домашня робота, піклування про дітей чи інших людей	8	
Інше (власний варіант відповіді) _____	9	
Відмова від відповіді	10	

D6.	До якого виду професійної діяльності Ви могли б себе віднести?
ТІЛЬКИ ОДНА ВІДПОВІДЬ. КАРТКА №D6.	

Керівник вищої та середньої ланки (директор, начальник відділу і т.д., у кого є у підпорядкуванні люди)	1
Професійна робота, спеціаліст, заняття, яке потребує вищої освіти (лікар, вчитель, інженер, бухгалтер т.д.)	2
Приватний підприємець, фермер (власник бізнесу)	3
Службовець, в тому числі і державний, високого рангу	4
Службовець, в тому числі і державний, середнього та низького рангу (секретар, клерк, офіс менеджер)	5
Працівник міліції, митниці, військовослужбовець, прикордонник і т.д.	6
Кваліфікований робітник (майстер, механік, електрик, виробник знарядь праці, водій, продавець)	7
Некваліфікований робітник (різноробочий, некваліфікований робітник, прибиральниця, охоронець)	8
Робітник у сільському господарстві	9
Інше (власний варіант відповіді) _____	10
ВІДМОВА ВІД ВІДПОВІДІ	11

D7.	Оцініть, будь ласка, матеріальне становище Вашої сім'ї? Оцініть, будь ласка за 10-бальною шкалою, де «1» – означає «Дуже бідний, «10» – «Заможний, багатий». Ви також можете обрати будь-яке проміжне значення між 1 та 10.
ТІЛЬКИ ОДНА ВІДПОВІДЬ. КАРТКА №D7.	

Дуже бідний										Заможний, багатий	ВІДМОВА
	1	2	3	4	5	6	7	8	9		

D8.	Оберіть, будь ласка, одне висловлювання, яке б найкраще характеризувало матеріальне становище Вашої сім'ї?
ТІЛЬКИ ОДНА ВІДПОВІДЬ. КАРТКА №D8.	

Вистачає лише на продукти харчування	1
Вистачає тільки на прожиття	2
Вистачає на все необхідне	3
Живемо у повному достатку	4
ВІДМОВА ВІД ВІДПОВІДІ	5

D9.	Скажіть, до якої національності Ви себе особисто відносите?
ТІЛЬКИ ОДНА ВІДПОВІДЬ. КАРТКА №D9.	

Українець (-ка)	1
Словак (-ка)	2
Угорець (-ка)	3
Русин (-ка)	4
Румун (-ка)	5
Поляк (-ка)	6
Ром (-ка)	7
Єврей (-ка)	8
Інше (власний варіант відповіді) _____	9
ВІДМОВА ВІД ВІДПОВІДІ	10

D10.	Якою мовою (мовами) Ви частіше всього говорите вдома?
МОЖЛИВО ДЕКІЛЬКА ВАРІАНТІВ ВІДПОВІДІ.	

Українською	1
Угорською	2
Словацькою	3
Румунською	4
Польською	5
Російською	6

Інше (власний варіант відповіді) _____	7
ВІДМОВА ВІД ВІДПОВІДІ	8

D11.	Чи відносили Ви себе коли-небудь до певної релігії чи віросповідання?
ТІЛЬКИ ОДНА ВІДПОВІДЬ.	

Так	1
Ні	2
ВАЖКО ВІДПОВІСТИ/ ВІДМОВА ВІД ВІДПОВІДІ	3

D12.	Скажіть, будь ласка, до якої саме релігії чи віросповідання Ви себе особисто відносите?
ТІЛЬКИ ОДНА ВІДПОВІДЬ. КАРТКА №D12.	

До православної церкви (патріархат не важливий)	1
До греко-католицької церкви	2
До римо-католицької церкви	3
До протестантської церкви	4
До іншої християнської церкви (Свідки Ієгови, суботники, Церква Христа, п'ятидесятники і т.д.)	5
До мусульманської віри	6
До іудейської віри	7
До однієї зі східних релігій (буддизм, індуїзм і т.д.)	8
Вважаю себе просто християнином без поділу на конфесії	9
Вважаю себе просто православним християнином без поділу на конфесії	10
До жодної із релігій чи конфесій себе не відношу (атеїст)	11
Інше (власний варіант відповіді) _____	12
ВІДМОВА ВІД ВІДПОВІДІ	13

D13.	Скажіть, окрім вінчання чи похорону, як часто Ви відвідуєте релігійні служби?
ТІЛЬКИ ОДНА ВІДПОВІДЬ. КАРТКА №D13.	

Більше, ніж один раз на тиждень	1
---------------------------------	---

Раз на тиждень	2
Приблизно раз на місяць	3
Кожний 2 або 3 місяці	4
Тільки на окремі свята	5
Приблизно раз на рік	6
Рідше	7
Ніколи	8
ВІДМОВА ВІД ВІДПОВІДІ	9

ДЯКУЄМО ВАМ ЗА УЧАСТЬ У ДОСЛІДЖЕННІ.
ВСЬОГО НАЙКРАЩОГО!

**БЛОК ДЛЯ ЗАПОВНЕННЯ ІНТЕРВ'ЮЕРОМ
ВІДОМОСТІ ПРО ОПИТУВАННЯ**

11.	Скільки осіб було присутніх під час інтерв'ю, окрім респондента?
------------	---

Ніхто не був присутній	1
Одна	2
Дві	3
Три і більше	4

12.	Чи заважали присутні своїми коментарями, доповненнями і т.д. під час відповідей респондента на питання анкети?
------------	---

Ніхто не був присутній	1
Так	2
Ні	3

13.	Як би Ви особисто могли оцінити взаємодію з респондентом, його бажання відповідати, емоційний настрій і т.д. під час проведення опитування?
------------	--

Чудова	1
Добра	2
Задовільна	3
Погана	4

14.	Якою мовою (мовами) проводилось інтерв'ю?
МОЖЛИВО ДЕКІЛЬКА ВАРІАНТІВ ВІДПОВІДІ.	

Українською	1
Словацькою	2
Угорською	3
Румунською	4
Російською	5

Польською	6
Інше (власний варіант відповіді) _____	7

15.	Країна, де проводилось інтерв'ю?
МОЖЛИВО ДЕКІЛЬКА ВАРІАНТІВ ВІДПОВІДІ.	

Україна	1
---------	---

16.	Стать інтерв'юера
------------	--------------------------

ЧОЛОВІК	1
ЖІНКА	2

17.	Вік інтерв'юера
------------	------------------------

ЗАПИШІТЬ	
----------	--

1.2.

АНКЕТА ДЛЯ ЕКСПЕРТНОГО ОПИТУВАННЯ (ПРОЕКТ «ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПІДХОДІВ У ТРАНСКОРДОННОМУ СПІВРОБІТНИЦТВІ СЛОВАЧЧИНИ І УКРАЇНИ» В РАМКАХ ПРОГРАМИ SKo8 – ТРАНСКОРДОННЕ СПІВРОБІТНИЦТВО: “СЛОВАЧЧИНА- УКРАЇНА: СПІВПРАЦЯ ЧЕРЕЗ КОРДОНИ”)							
1. НОМЕР ІНТЕРВ'Ю	2. КОД ІНТЕРВ'ЮЕРА	3. ДАТА ІНТЕРВ'Ю		4. ПОЧАТОК ІНТЕРВ'Ю		5. ТРИВАЛІСТЬ ІНТЕРВ'Ю (ХВИЛИН)	
		число	місяць	годин	хвилин		
6. Населений пункт:				ЗАПОРУКА: Я завіряю, що опитування проведене мною у відповідності з інструкцією методом особистого інтерв'ю з респондентом, відібраним за інструкцією, який не опитувався мною протягом останніх шести місяців			
<table border="1" style="width: 100%; height: 20px; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%;"></td> <td style="width: 50%;"></td> </tr> </table>							
7. Тип поселення:	Велике місто (від 100 до 499 тисяч чол.) Середнє місто (від 30 до 100 тисяч чол.) Мале місто (від 10 до 30 тисяч чол.) Селище міського типу (до 10 тисяч чол.) Велике село (більше 1000 чол.) Мале село (менше 1000 чол.)	1	2	3	4	5	6
				Підпис інтерв'юера: _____ Прізвище, ініціали: _____ Підпис бригадира: _____			

Q-UA 1.	Наскільки Ви вважаєте себе поінформованими щодо нинішніх відносин між жителями Закарпаття та прикордонних територій сусідньої Словаччини?
ТІЛЬКИ ОДНА ВІДПОВІДЬ.	
Добре поінформованим(ною)	1
Не дуже добре поінформованим(ною)	2

Взагалі не поінформованим(ною)	3
ВАЖКО ВІДПОВІСТИ/ ВІДМОВА ВІД ВІДПОВІДІ	4

Q-UA 2.	Наскільки Ви вважаєте себе поінформованими щодо Програм транскордонного співробітництва в рамках Європейського інструменту сусідства і партнерства (ЄІСП) (2007-2013 рр.) та Європейського інструменту сусідства (ЄІС) (2014-2020 рр.)?
ТІЛЬКИ ОДНА ВІДПОВІДЬ.	

Добре поінформованим(ною)	1
Не дуже добре поінформованим(ною)	2
Взагалі не поінформованим(ною)	3
ВАЖКО ВІДПОВІСТИ/ ВІДМОВА ВІД ВІДПОВІДІ	4

Q-UA 3.	Наскільки Ви вважаєте себе поінформованими про проекти словацько-українського транскордонного співробітництва, що фінансуються за допомоги Норвезького фінансового механізму та державного бюджету Словацької Республіки?
ТІЛЬКИ ОДНА ВІДПОВІДЬ.	

Добре поінформованим(ною)	1
Не дуже добре поінформованим(ною)	2
Взагалі не поінформованим(ною)	3
ВАЖКО ВІДПОВІСТИ/ ВІДМОВА ВІД ВІДПОВІДІ	4

Q-UA 4.	З яких джерел Ви зазвичай отримуєте інформацію про відносини між жителями Закарпаття та прикордонних територій сусідньої Словаччини?
МОЖЛИВО ДЕКІЛЬКА ВАРІАНТІВ ВІДПОВІДІ. КАРТКА №3.	

Місцеві друковані видання	1
Загальнонаціональні друковані видання	2
Місцеве радіо	3
Місцеве телебачення	4

Загальнонаціональне телебачення	5
Інтернет	6
Відвідані конференції/семінари	7
Спілкування із родичами/друзями/колегами	8
Особистий досвід (подорожі/відпочинок, бізнесові чи культурні контакти/спортивні події і т.п.)	9
Інше (власний варіант відповіді) _____	10
НЕ ОТРИМУЮ ІНФОРМАЦІЇ ВЗАГАЛІ	11
ВАЖКО ВІДПОВІСТИ/ ВІДМОВА ВІД ВІДПОВІДІ	12

Q-UA 5.	Чи маєте Ви можливість отримувати інформацію, що надходить із різних джерел засобів масової інформації сусідньої Словаччини?
ТІЛЬКИ ОДНА ВІДПОВІДЬ ПО КОЖНОМУ ДЖЕРЕЛУ.	

		Так	Ні	Не користуюся
1	Із телепрограм	1	2	3
2	Із радіопрограм	1	2	3
3	Із друкованих джерел	1	2	3

Q-UA 6.	На Вашу думку, наскільки об'єктивно в засобах масової інформації висвітлюється тема відносин між жителями прикордонних територій України та сусідньої Словаччини?
ТІЛЬКИ ОДНА ВІДПОВІДЬ.	

Цілком об'єктивно	1
Частково об'єктивно	2
Зовсім не об'єктивно	3
ВАЖКО ВІДПОВІСТИ/ ВІДМОВА ВІД ВІДПОВІДІ	4

Q-UA 7.	Як Ви вважаєте, транскордонне співробітництво після розширення Європейського Союзу на Схід відповідає...
МОЖЛИВО ДЕКІЛЬКА ВАРІАНТІВ ВІДПОВІДІ. КАРТКА №4.	

Найперше, інтересам всього Європейського Союзу	1
Найперше, інтересам України	2
Найперше, інтересам сусідніх із Україною країн, зокрема, Словаччини	3
Взаємним інтересам ЄС, України та сусідніх із нею країн, зокрема, Словаччини	4
Не відповідає інтересам жодної із сторін	5
Інше (власний варіант відповіді) _____	6
ВАЖКО ВІДПОВІСТИ/ ВІДМОВА ВІД ВІДПОВІДІ	7

Q-UA 8.	На Ваш погляд, який вплив мають історичні відносини Словаччини та України на сучасне транскордонне співробітництво їх сусідніх регіонів?
ТІЛЬКИ ОДНА ВІДПОВІДЬ.	

Однозначно позитивний	1
Скоріше позитивний	2
Скоріше негативний	3
Однозначно негативний	4
ВАЖКО ВІДПОВІСТИ/ ВІДМОВА ВІД ВІДПОВІДІ	5

Q-UA 9.	Як Ви можете оцінити рівень транскордонного співробітництва Закарпаття із сусідніми регіонами Словаччини у економічній сфері (прикордонна торгівля, інвестиції, спільні підприємства тощо)?
----------------	--

		Низький	Середній	Високий	ВВ
1	Із регіонами Словаччини	1	2	3	4

Q-UA 10.	Наскільки Ви задоволені можливостями та умовами відвідування сусідньої Словаччини?
ТІЛЬКИ ОДНА ВІДПОВІДЬ ПО КОЖНОМУ СТОВПЧИКУ. КАРТКА №7.	

Повністю задоволений	1
Частково задоволений	2

Наскільки задоволений, настільки ж і незадоволений	3
Частково незадоволений	4
Зовсім незадоволений	5
НЕ ЗНАЮ/ НЕ ВІДВІДУЮ СУСІДНІ КРАЇНИ	6
ВАЖКО ВІДПОВІСТИ/ ВІДМОВА ВІД ВІДПОВІДІ	7

Q-UA 11.	Будь ласка, оцініть роботу служб України, що забезпечують перетин державного кордону із Словаччиною за 5-бальною шкалою, де 1 – «Дуже погано», а 5 – «Дуже добре». Ви також можете обрати проміжне значення.
ТІЛЬКИ ОДНА ВІДПОВІДЬ ПО КОЖНОМУ РЯДКУ. КАРТКА №8.	

		Дуже по-гано				Дуже добре	Не відвідував	ВВ
1	Митна служба України	1	2	3	4	5	6	7
2	Прикордонна служба України	1	2	3	4	5	6	7
3	Інші українські служби	1	2	3	4	5	6	7

Q-UA 12.	Будь ласка, оцініть роботу на кордоні служб сусідньої Словаччини, яку Вам доводилось відвідувати. Оцініть за 5-бальною шкалою, де 1 – «Дуже погано», а 5 – «Дуже добре». Ви також можете обрати проміжне значення.
ТІЛЬКИ ОДНА ВІДПОВІДЬ ПО КОЖНОМУ РЯДКУ. КАРТКА №8.	

		Дуже погано				Дуже добре	Не відвідував	ВВ
1	Митна служба	1	2	3	4	5	6	7
2	Прикордонна поліція	1	2	3	4	5	6	7

3	Інші служби Словаччини	1	2	3	4	5	6	7
---	---------------------------	---	---	---	---	---	---	---

Q-UA 13.	Будь ласка, оцініть роботу консульських установ Словаччини, які, зокрема, здійснюють візове обслуговування жителів Закарпатської області. Оцініть за 5-бальною шкалою, де 1 – «Дуже погано», а 5 – «Дуже добре». Ви також можете обрати проміжне значення.
ТІЛЬКИ ОДНА ВІДПОВІДЬ ПО КОЖНОМУ РЯДКУ. КАРТКА №8.	

		Дуже погано			Дуже добре	Не відповідає	ВВ	ВВ
1	Генеральне консульство Словаччини в м. Ужгород	1	2	3	4	5	6	7

Q-UA 14.	Які, на Вашу думку, недоліки існують в роботі прикордонної та митної служби України?
Q-UA 15.	Які, на Вашу думку, недоліки існують в роботі консульської, прикордонної та митної служб Словаччини?
ТІЛЬКИ ОДНА ВІДПОВІДЬ ПО КОЖНОМУ СТОВПЧИКУ. КАРТКА №9.	

	Q-UA 20.	Q-UA 21.
Недостатній рівень матеріально-технічного забезпечення	1	1
Високий рівень бюрократії	2	2
Корупція (хабарництво) серед працівників	3	3
Недостатній рівень культури обслуговування	4	4
Повільне і байдуже обслуговування	5	5
Інші (власний варіант відповіді)	6	6
Немає недоліків	7	7

НЕ ЗНАЮ/ НЕ ВІДВІДУЮ СУСІДНІ КРАЇНИ	8	8
ВАЖКО ВІДПОВІСТИ/ ВІДМОВА ВІД ВІДПОВІДІ	9	9

Q-UA 16.	Наскільки, на Ваш погляд, в Закарпатській області забезпечені права національних меншин (різних національностей, що проживають на Закарпатті)?
ТІЛЬКИ ОДНА ВІДПОВІДЬ. КАРТКА №10.	

Забезпечені повністю	1
Забезпечені в основному	2
Скоріше не забезпечені	3
Повністю не забезпечені	4
ВАЖКО ВІДПОВІСТИ/ ВІДМОВА ВІД ВІДПОВІДІ	5

Q-UA 17.	Як Ви ставитесь до змішаних шлюбів із представниками іншої національності?
ТІЛЬКИ ОДНА ВІДПОВІДЬ. КАРТКА №11.	

Повністю позитивно	1
Переважно позитивно	2
Нейтрально	3
Переважно негативно	4
Повністю негативно	5
ВАЖКО ВІДПОВІСТИ/ ВІДМОВА ВІД ВІДПОВІДІ	6

Q-UA 18.	Стосовно кожної із національностей, наведених нижче, оберіть одне з положень, яке Вам найближче, на яке б Ви допустили представників цієї національності.
ТІЛЬКИ ОДНА ВІДПОВІДЬ ПО КОЖНОМУ РЯДКУ. КАРТКА №12.	

		Я згоден допустити представників цієї національності як...						
		Членів моєї сім'ї	Близьких друзів	Сусідів	Колег по роботі	Мешканців України	Відвідувачів України, туристів	Взагалі не допускати в Україну

1	Українців	1	2	3	4	5	6	7
2	Угорців	1	2	3	4	5	6	7
3	Словаків	1	2	3	4	5	6	7
4	Русинів	1	2	3	4	5	6	7
5	Румунів	1	2	3	4	5	6	7
6	Євреїв	1	2	3	4	5	6	7
7	Ромів	1	2	3	4	5	6	7
8	Росіян	1	2	3	4	5	6	7
9	Поляків	1	2	3	4	5	6	7

Q-UA 19.	Наскільки, на Вашу думку, в Закарпатській області забезпечені права різних релігійних конфесій (людей різного віросповідання)?
ТІЛЬКИ ОДНА ВІДПОВІДЬ. КАРТКА №10.	

Забезпечені повністю	1
Забезпечені в основному	2
Скоріше не забезпечені	3
Повністю не забезпечені	4
ВАЖКО ВІДПОВІСТИ/ ВІДМОВА ВІД ВІДПОВІДІ	5

Q-UA 20.	Як Ви можете оцінити рівень транскордонного співробітництва Закарпаття із сусідніми регіонами Словаччини у сфері боротьби із стихійними лихами та у сфері охорони навколишнього середовища (спільне будівництво протипаводкових споруд, реалізація екологічних проєктів тощо)?
ТІЛЬКИ ОДНА ВІДПОВІДЬ ПО КОЖНОМУ РЯДКУ.	

		Високий	Середній	Низький	ВВ/ ВІД- МОВА/НЕ ЗНАЮ
1	Із регіонами Словаччини	1	2	3	4

Q-UA 21.	Як Ви можете оцінити рівень транскордонного співробітництва Закарпаття із сусідніми регіонами Словаччини у сфері боротьби зі злочинністю (боротьба проти контрабанди, нелегальної міграції, корупції тощо)?
ТІЛЬКИ ОДНА ВІДПОВІДЬ ПО КОЖНОМУ РЯДКУ.	

		Високий	Середній	Низький	ВВ/ВІДМОВА/НЕ ЗНАЮ
1	Із регіонами Словаччини	1	2	3	4

Q-UA 22.	В попередніх питаннях ми багато говорили про різні аспекти життя прикордонних територій. На Вашу думку, якщо говорити в цілому і узагальнити сказане, як Ви вважаєте наскільки важливими є для населенням Закарпаття та прикордонних територій сусідньої Словаччини наступні положення? Оцініть за 5-бальною шкалою, де 1 – «Зовсім не важливо», а 5 – «Дуже важливо». Ви також можете обрати проміжне значення.
ТІЛЬКИ ОДНА ВІДПОВІДЬ ПО КОЖНОМУ РЯДКУ. КАРТКА №13.	

		Зовсім не важливо				Дуже важливо	ВВ
1	Ретельне збереження історичних, культурних, релігійних пам'яток, родових могил	1	2	3	4	5	6
2	Свобода віросповідання, вільний доступ до богослужіння по обидві сторони кордону	1	2	3	4	5	6

3	Традиція великої кількості змішаних шлюбів, що проживають з обох сторін кордону	1	2	3	4	5	6
4	Спільне реагування на надзвичайні ситуації, спільні природоохоронні заходи, та управління життєво важливими ресурсами	1	2	3	4	5	6
5	Чітке, прозоре виконання закону про статус транскордонних територій, сприяння вільному пересуванню людей і товарів через кордон	1	2	3	4	5	6
6	Мережа сучасних і недорогих засобів зв'язку (мобільного зв'язку та доступу до мережі Інтернет)	1	2	3	4	5	6
7	Прикордонні регіони мають працювати як єдиний економічний простір, обсяг прикордонної торгівлі є значним і постійно розширюється	1	2	3	4	5	6
8	Відсутність віз для перетину кордону для прикордонного населення обох країн	1	2	3	4	5	6
9	Достатня кількість контрольно-пропускних пунктів для швидкого перетину кордону	1	2	3	4	5	6

Q-UA 23.	Скажіть, як Ви оцінюєте ефективність роботи змішаної між-урядової словацько-української комісії з транскордонного співробітництва? Дайте, будь ласка, розгорнуту обґрунтовану відповідь.
----------	---

СОЦІАЛЬНО-ДЕМОГРАФІЧНИЙ БЛОК

D1.	СТАТЬ РЕСПОНДЕНТА.
КОДУЙТЕ НЕ ПИТАЮЧИ	

ЧОЛОВІК	1
ЖІНКА	2

D2.	Скільки повних років Вам вже виповнилось?
------------	--

ЗАПИШІТЬ	
----------	--

D3.	Інформація про експерта – П.І.Б., сфера діяльності, місце роботи
------------	---

_____
_____
_____
ЗАПИШІТЬ

ДЯКУЄМО ВАМ ЗА УЧАСТЬ У ДОСЛІДЖЕННІ.
ВСЬОГО НАЙКРАЩОГО!

1.3.

АНКЕТА						
ДЛЯ ТЕЛЕФОННОГО ОПИТУВАННЯ						
(ПРОЕКТ «ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПІДХОДІВ У ТРАНСКОРДОННОМУ СПІВРОБІТНИЦТВІ СЛОВАЧЧИНИ І УКРАЇНИ»						
В РАМКАХ ПРОГРАМИ SK08 – ТРАНСКОРДОННЕ СПІВРОБІТНИЦТВО: “СЛОВАЧЧИНА-УКРАЇНА: СПІВПРАЦЯ ЧЕРЕЗ КОРДОНИ”						
1. НОМЕР ІНТЕРВ'Ю	2. КОД ІНТЕРВ'ЮЕРА	3. ДАТА ІНТЕРВ'Ю		4. ПОЧАТОК ІНТЕРВ'Ю		5. ТРИВАЛІСТЬ ІНТЕРВ'Ю (ХВИЛИН)
		число	місяць	годин	хвилин	
6. Населений пункт:				ЗАПОРУКА: Я завіряю, що опитування проведене мною у відповідності з інструкцією методом особистого інтерв'ю з респондентом, відібраним за інструкцією, який не опитувався мною протягом останніх шести місяців		
<table border="1" style="width: 100%; height: 20px;"> <tr> <td style="width: 50%;"></td> <td style="width: 50%;"></td> </tr> </table>						
7. Тип поселення:	Велике місто (від 100 до 499 тисяч чол.)	1	Підпис інтерв'юера: _____ Прізвище, ініціали: _____ Підпис бригадира: _____			
	Середнє місто (від 30 до 100 тисяч чол.)	2				
	Мале місто (від 10 до 30 тисяч чол.)	3				
	Селище міського типу (до 10 тисяч чол.)	4				
	Велике село (більше 1000 чол.)	5				
	Мале село (менше 1000 чол.)	6				

Добрий ранок/день/вечір. Мене звати (ПРІЗВИЩЕ, ІМ'Я, ПО БАТЬКО-ВІ). Я проводжу соціологічне опитування в рамках Програми SK08 – Транскордонне співробітництво: “Словаччина-Україна: Співпраця через кордони”. Ми вивчаємо думки населення прикордонних регіонів Словаччини та України з різноманітних питань. Перед початком інтерв'ю я хочу наголосити, що не існує правильних або неправильних відповідей на жодне запитання анкети. Ми тільки хочемо дізнатися, що насправді такі люди, як Ви, думають про ситуацію в прикордонних регіонах нашої країни. Ви можете бути впевнені, що Ваші відповіді залишаться суто між нами і будуть використані лише в узагальненому вигляді.

Q-UA 1.	Скільки років Ви постійно проживаєте у даній області?
Q-UA 2.	Скільки років Ваша сім'я постійно проживає у даній області?
ТІЛЬКИ ОДНА ВІДПОВІДЬ ПО КОЖНОМУ СТОВПЧИКУ. КАРТКА №1.	

	Q-UA 1.	Q-UA 2.
Менше 5 років	1	1
Від 5 до 10 років	2	2
Від 10 до 20 років	3	3
Більше 20 років	4	4
Усе життя	5	5
ВАЖКО ВІДПОВІСТИ/ ВІДМОВА ВІД ВІДПОВІДІ	6	6

Q-UA 4.	Наскільки Ви вважаєте себе поінформованими щодо нинішніх відносин між жителями Закарпаття та прикордонних територій сусідньої Словаччини?
ТІЛЬКИ ОДНА ВІДПОВІДЬ.	

Добре поінформованим(ною)	1
Не дуже добре поінформованим(ною)	2
Взагалі не поінформованим(ною)	3
ВАЖКО ВІДПОВІСТИ/ ВІДМОВА ВІД ВІДПОВІДІ	4

Q-UA 4.1	Наскільки Ви вважаєте себе поінформованими щодо Програм транскордонного співробітництва в рамках Європейського інструменту сусідства і партнерства (ЄІСП) (2007-2013 рр.) та Європейського інструменту сусідства (ЄІС) (2014-2020 рр.)?
ТІЛЬКИ ОДНА ВІДПОВІДЬ.	

Добре поінформованим(ною)	1
Не дуже добре поінформованим(ною)	2
Взагалі не поінформованим(ною)	3
ВАЖКО ВІДПОВІСТИ/ ВІДМОВА ВІД ВІДПОВІДІ	4

Q-UA 4.2	Наскільки Ви вважаєте себе поінформованими про проекти словацько-українського транскордонного співробітництва, що фінансуються за допомоги Норвезького фінансового механізму та державного бюджету Словацької Республіки?
ТІЛЬКИ ОДНА ВІДПОВІДЬ.	

Добре поінформованим(ною)	1
Не дуже добре поінформованим(ною)	2
Взагалі не поінформованим(ною)	3
ВАЖКО ВІДПОВІСТИ/ ВІДМОВА ВІД ВІДПОВІДІ	4

Q-UA 5.	З яких джерел Ви зазвичай отримуєте інформацію про відносини між жителями Закарпаття та прикордонних територій сусідньої Словаччини?
МОЖЛИВО ДЕКІЛЬКА ВАРІАНТІВ ВІДПОВІДІ. КАРТКА №3.	

Місцеві друковані видання	1
Загальнонаціональні друковані видання	2
Місцеве радіо	3
Місцеве телебачення	4
Загальнонаціональне телебачення	5
Інтернет	6
Відвідані конференції/семінари	7
Спілкування із родичами/друзями/колегами	8
Особистий досвід (подорожі/відпочинок, бізнесові чи культурні контакти/спортивні події і т.п.)	9
Інше (власний варіант відповіді) _____	10
НЕ ОТРИМУЮ ІНФОРМАЦІЇ ВЗАГАЛІ	11
ВАЖКО ВІДПОВІСТИ/ ВІДМОВА ВІД ВІДПОВІДІ	12

Q-UA 10.	Як Ви можете оцінити рівень транскордонного співробітництва Закарпаття із сусідніми регіонами Словаччини у економічній сфері (прикордонна торгівля, інвестиції, спільні підприємства тощо)?
ТІЛЬКИ ОДНА ВІДПОВІДЬ ПО КОЖНОМУ РЯДКУ.	

		Низький	Середній	Високий	ВВ
1	Із регіонами Угорщини	1	2	3	4
2	Із регіонами Словаччини	1	2	3	4
3	Із регіонами Румунії	1	2	3	4

Q-UA 11.	Чи маєте Ви родичів або друзів в сусідній Словаччині?
ТІЛЬКИ ОДНА ВІДПОВІДЬ.	

Так	1
Ні	2
ВАЖКО ВІДПОВІСТИ/ ВІДМОВА ВІД ВІДПОВІДІ	3

Q-UA 12	Як часто Вам доводиться відвідувати сусідню Словаччину, що межує з Вашою областю?
----------------	--

	Q-UA 12.1	Q-UA 12.2	Q-UA 12.3
Один раз на кілька років	1	1	1
Кілька разів на рік	2	2	2
Кілька разів на місяць	3	3	3
Не доводилося відвідати жодного разу	4	4	4
ВАЖКО ВІДПОВІСТИ/ ВІДМОВА ВІД ВІДПОВІДІ	5	5	5

Q-UA 13.	Якою була мета Ваших поїздок?
МОЖЛИВО ДЕКІЛЬКА ВАРІАНТІВ ВІДПОВІДІ. КАРТКА №6.	

Туризм	1
Ділова поїздка (відрядження, бізнес)	2
Відвідини родичів, друзів	3
Лікування	4

Економічний туризм (продаж та/чи придбання товарів)	5
Навчання/ Стажування	6
Інше (власний варіант відповіді) _____	7
Не доводилося відвідати жодного разу	8
ВАЖКО ВІДПОВІСТИ/ ВІДМОВА ВІД ВІДПОВІДІ	9

Q-UA 14.	Наскільки Ви задоволені можливостями та умовами відвідування сусідньої Словаччини?
ТІЛЬКИ ОДНА ВІДПОВІДЬ ПО КОЖНОМУ СТОВПЧИКУ. КАРТКА №7.	

Повністю задоволений	1
Частково задоволений	2
Наскільки задоволений, настільки ж і незадоволений	3
Частково незадоволений	4
Зовсім незадоволений	5
НЕ ЗНАЮ/ НЕ ВІДВІДУЮ СУСІДНІ КРАЇНИ	6
ВАЖКО ВІДПОВІСТИ/ ВІДМОВА ВІД ВІДПОВІДІ	7

Q-UA 17.	Будь ласка, оцініть роботу служб України, що забезпечують перетин державного кордону із Словаччиною за 5-бальною шкалою, де 1 – «Дуже погано», а 5 – «Дуже добре». Ви також можете обрати проміжне значення.
ТІЛЬКИ ОДНА ВІДПОВІДЬ ПО КОЖНОМУ РЯДКУ. КАРТКА №8.	

		Дуже погано				Дуже добре	Не відвідував	ВВ
1	Митна служба України	1	2	3	4	5	6	7
2	Прикордонна служба України	1	2	3	4	5	6	7
3	Інші українські служби	1	2	3	4	5	6	7

Q-UA 18.	Будь ласка, оцініть роботу на кордоні служб сусідньої Словаччини, яку Вам доводилось відвідувати. Оцініть за 5-бальною шкалою, де 1 – «Дуже погано», а 5 – «Дуже добре». Ви також можете обрати проміжне значення.
ТІЛЬКИ ОДНА ВІДПОВІДЬ ПО КОЖНОМУ РЯДКУ. КАРТКА №8.	

		Дуже погано				Дуже добре	Не відвідував	ВВ
1	Митна служба	1	2	3	4	5	6	7
2	Прикордонна поліція	1	2	3	4	5	6	7
3	Інші служби Словаччини	1	2	3	4	5	6	7

Q-UA 19.	Будь ласка, оцініть роботу консульських установ Словаччини, які, зокрема, здійснюють візове обслуговування жителів Закарпатської області. Оцініть за 5-бальною шкалою, де 1 – «Дуже погано», а 5 – «Дуже добре». Ви також можете обрати проміжне значення.
ТІЛЬКИ ОДНА ВІДПОВІДЬ ПО КОЖНОМУ РЯДКУ. КАРТКА №8.	

		Дуже погано				Дуже добре	Не відвідував	ВВ
1	Генеральне консульство Словаччини в м. Ужгород	1	2	3	4	5	6	7

Q-UA 22.	Наскільки, на Ваш погляд, в Закарпатській області забезпечені права національних меншин (різних національностей, що проживають на Закарпатті)?
ТІЛЬКИ ОДНА ВІДПОВІДЬ. КАРТКА №10.	

Забезпечені повністю	1
----------------------	---

Забезпечені в основному	2
Скоріше не забезпечені	3
Повністю не забезпечені	4
ВАЖКО ВІДПОВІСТИ/ ВІДМОВА ВІД ВІДПОВІДІ	5

Q-UA 23.	Як у Вашому населеному пункті ставляться до представників національних меншин?
ТІЛЬКИ ОДНА ВІДПОВІДЬ.	

Повністю толерантно (поважно)	1
В основному толерантно (поважно), однак іноді трапляються конфлікти	2
Ставляться не толерантно (не поважно)	3
ВАЖКО ВІДПОВІСТИ/ ВІДМОВА ВІД ВІДПОВІДІ	4

Q-UA 24.	Як Ви ставитесь до змішаних шлюбів із представниками іншої національності?
ТІЛЬКИ ОДНА ВІДПОВІДЬ. КАРТКА №11.	

Повністю позитивно	1
Переважно позитивно	2
Нейтрально	3
Переважно негативно	4
Повністю негативно	5
ВАЖКО ВІДПОВІСТИ/ ВІДМОВА ВІД ВІДПОВІДІ	6

Q-UA 26.	Наскільки, на Вашу думку, в Закарпатській області забезпечені права різних релігійних конфесій (людей різного віросповідання)?
ТІЛЬКИ ОДНА ВІДПОВІДЬ. КАРТКА №10.	

Забезпечені повністю	1
Забезпечені в основному	2
Скоріше не забезпечені	3

Повністю не забезпечені	4
ВАЖКО ВІДПОВІСТИ/ ВІДМОВА ВІД ВІДПОВІДІ	5

Q-UA 27.	Чи доводилося Вам особисто чи членам Вашої сім'ї або родичам стикатися у Вашому населеному пункті з проявами дискримінації...?
ТІЛЬКИ ОДНА ВІДПОВІДЬ ПО КОЖНОМУ РЯДКУ.	

		Так	Ні	ВВ/ ВІДМОВА
1	За мовною ознакою	1	2	3
2	За етнічною ознакою	1	2	3
3	За віросповіданням	1	2	3

Q-UA 28.	Чи доводилося Вам особисто чи членам Вашої сім'ї або родичам стикатися з проявами дискримінації, перебуваючи за кордоном в сусідній Словаччині?
ТІЛЬКИ ОДНА ВІДПОВІДЬ ПО КОЖНОМУ РЯДКУ.	

		Так	Ні	НЕ ЗНАЮ/ НЕ ВІДВІДУВАВ СУСІДНІ КРАЇНИ	ВВ/ ВІДМОВА
1	За мовною ознакою	1	2	3	4
2	За етнічною ознакою	1	2	3	4
3	За віросповіданням	1	2	3	4

Q-UA 29.	Як Ви можете оцінити рівень транскордонного співробітництва Закарпаття із сусідніми регіонами Словаччини у сфері боротьби із стихійними лихами та у сфері охорони навколишнього середовища (спільне будівництво протипаводкових споруд, реалізація екологічних проектів тощо)?
ТІЛЬКИ ОДНА ВІДПОВІДЬ ПО КОЖНОМУ РЯДКУ.	

		Високий	Середній	Низький	ВВ/ ВІД- МОВА/НЕ ЗНАЮ
1	Із регіонами Словаччини	1	2	3	4

Q-UA 30.	Як Ви можете оцінити рівень транскордонного співробітництва Закарпаття із сусідніми регіонами Словаччини у сфері боротьби зі злочинністю (боротьба проти контрабанди, нелегальної міграції, корупції тощо)?				
ТІЛЬКИ ОДНА ВІДПОВІДЬ ПО КОЖНОМУ РЯДКУ.					

		Високий	Середній	Низький	ВВ/ ВІД- МОВА/ НЕ ЗНАЮ
1	Із регіонами Словаччини	1	2	3	4

СОЦІАЛЬНО-ДЕМОГРАФІЧНИЙ БЛОК

D1.	СТАТЬ РЕСПОНДЕНТА.
КОДУЙТЕ НЕ ПИТАЮЧИ	

ЧОЛОВІК	1
ЖІНКА	2

D2.	Скільки повних років Вам вже виповнилось?
------------	--

ЗАПИШІТЬ	
----------	--

D3.	Який найвищий рівень освіти Ви отримали?
ТІЛЬКИ ОДНА ВІДПОВІДЬ.	

Неповна початкова освіта (менше 4-х класів середньої школи)	1
Неповна середня освіта (атестат за 8-9 класів середньої школи)	2
Повна середня освіта (атестат про повну середню освіту за 10-11 класів середньої школи)	3
Середня спеціальна освіта (училище, коледж, технікум)	4
Додаткове навчання на базі повної середньої освіти (професійні, загальноосвітні курси і т.д.)	5
Базова вища освіта (бакалавр)	6
Повна вища освіта (спеціаліст)	7
Повна вища освіта (магістр)	8
Аспірантура, науковий ступінь	9

D4.	Основний вид Вашої діяльності?
ТІЛЬКИ ОДНА ВІДПОВІДЬ.	

Оплачувана робота (найманий працівник, самозайнятий, сезонна робота, тимчасова робота, сімейний бізнес, підприємець)	1	⇒ ПЕРЕХІД ДО ПИТАННЯ D5
Навчання (не оплачується роботодавцем), включаючи канікули	2	
Без роботи, але активно шукаю роботу	3	⇒ ПЕРЕХІД ДО ПИТАННЯ D6
Без роботи, хочу працювати, але активно не шукаю роботу	4	
На пенсії за станом здоров'я (хворий чи недієздатний)	5	
На пенсії (за віком)	6	
Військова служба за призовом або альтернативна служба	7	
Домашня робота, піклування про дітей чи інших людей	8	
Інше (власний варіант відповіді) _____	9	
ВІДМОВА ВІД ВІДПОВІДІ	10	

D5.	До якого виду професійної діяльності Ви могли б себе віднести?
ТІЛЬКИ ОДНА ВІДПОВІДЬ.	

Керівник вищої та середньої ланки (директор, начальник відділу і т.д., у кого є у підпорядкуванні люди)	1
Професійна робота, спеціаліст, заняття, яке потребує вищої освіти (лікар, вчитель, інженер, бухгалтер т.д.)	2
Приватний підприємець, фермер (власник бізнесу)	3
Службовець, в тому числі і державний, високого рангу	4
Службовець, в тому числі і державний, середнього та низького рангу (секретар, клерк, офіс-менеджер)	5
Працівник міліції, митниці, військовослужбовець, прикордонник і т.д.	6

Кваліфікований робітник (майстер, механік, електрик, виробник знарядь праці, водій, продавець)	7
Некваліфікований робітник (різноробочий, некваліфікований робітник, прибиральниця, охоронець)	8
Робітник у сільському господарстві	9
Інше (власний варіант відповіді) _____	10
ВІДМОВА ВІД ВІДПОВІДІ	11

D6.	Оцініть, будь ласка, матеріальне становище Вашої сім'ї? Оцініть, будь ласка за 10-бальною шкалою, де «1» – означає «Дуже бідний, «10» – «Заможний, багатий». Ви також можете обрати будь-яке проміжне значення між 1 та 10.
ТІЛЬКИ ОДНА ВІДПОВІДЬ.	

Дуже бідний										Заможний, багатий	ВІДМОВА
	1	2	3	4	5	6	7	8	9		

D7.	Скажіть, до якої національності Ви себе особисто відносите?
ТІЛЬКИ ОДНА ВІДПОВІДЬ.	

Українець (-ка)	1
Угорець (-ка)	2
Словак (-ка)	3
Русин (-ка)	4
Румун (-ка)	5
Поляк (-ка)	6
Ром (-ка)	7
Єврей (-ка)	8
Інше (власний варіант відповіді) _____	9
ВІДМОВА ВІД ВІДПОВІДІ	10

D8.	Скажіть, будь ласка, до якої релігії чи віросповідання Ви себе особисто відносите?
ТІЛЬКИ ОДНА ВІДПОВІДЬ.	

До православної церкви (патріархат не важливий)	1
До греко-католицької церкви	2
До римо-католицької церкви	3
До протестантської церкви	4
До іншої християнської церкви (Свідки Ієгови, суботники, Церква Христа, п'ятидесятники і т.д.)	5
До мусульманської віри	6
До іудейської віри	7
До однієї зі східних релігій (буддизм, індуїзм і т.д.)	8
Вважаю себе просто християнином без поділу на конфесії	9
Вважаю себе просто православним християнином без поділу на конфесії	10
До жодної із релігій чи конфесій себе не відношу (атеїст)	11
Інше (власний варіант відповіді) _____ _____	12
Не відношу до жодної релігії/ атеїст	13
ВІДМОВА ВІД ВІДПОВІДІ	14

БЛОК ДЛЯ ЗАПОВНЕННЯ ІНТЕРВ'ЮЕРОМ
ВІДОМОСТІ ПРО ОПИТУВАННЯ

11.	Скільки осіб були присутні під час інтерв'ю, окрім респондента?	
	Ніхто не був присутній	1
	Одна	2
	Дві	3
	Три і більше	4
12.	Чи заважали інші люди під час телефонної розмови з респондентом своїми коментарями, доповненнями і т.д.?	
	Ніхто не був присутній	1
	Так	2
	Ні	3
13.	Як би Ви особисто могли оцінити взаємодію з респондентом, його бажання відповідати, емоційний настрій і т.д. під час проведення опитування?	
	Чудова	1
	Добра	2
	Задовільна	3
	Погана	4
16.	Стать інтерв'юера	
	ЧОЛОВІК	1
	ЖІНКА	2
17.	Вік інтерв'юера	
	ЗАПИШІТЬ	

ДЯКУЄМО ВАМ ЗА УЧАСТЬ У ДОСЛІДЖЕННІ!
ВСЬОГО НАЙКРАЩОГО!!!

2. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕМПІРИЧНОГО СОЦІОЛОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ СЛОВАЦЬКО-УКРАЇНСЬКОГО ТРАНСКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

2.1. ПАМ'ЯТКА ДЛЯ БРИГАДИРА

До основних обов'язків бригадира належить набір, підготовка та інструктаж інтерв'юерів, координація їх діяльності, організація якості роботи.

До роботи інтерв'юера можна залучати і студентів, і пенсіонерів, які володіють витримкою, добросовісних та мобільних. Здатність працювати інтерв'юером найкраще перевірити в процесі безпосередньої роботи. Проведення з людьми детального інструктажу, а також пілотажу по анкетах та основних польових документах, з метою навчання їх правильного заповнення, роздачі інструкцій для вивчення – основні правила у підготовці інтерв'юера. Також слід мати резерв інтерв'юерів на випадок, якщо із набраних інтерв'юерів хтось не зможе приступити до роботи з певних причин, щоб терміново зробити заміну там, де це необхідно.

Обов'язки бригадира:

1. Неприпустимо вносити будь-які зміни:

- в строки проведення дослідження;
- квотні завдання;
- правила виконання методів опитування;
- правила заповнення анкет;
- у вибіркові завдання по точках опитування.

2. Перед кожним конкретним проектом бригадир в обов'язковому порядку має провести інструктаж з інтерв'юерами, незалежно від стажу та досвіду їх роботи. Перед цим бригадир повинен самостійно ознайомитись з інструкціями та анкетною, що зробить інструктаж більш повним та ефективним. Після бесіди з інтерв'юерами бригадир має переконатись в тому, що вони розуміють:

- складні формулювання певних питань;
- зміст питань та варіантів відповіді;
- правила заповнення табличних питань, питань-меню (коли питання ставиться по рядку чи колонці).

Бригадир також зобов'язаний нагадати про використання карток і про те, що інтерв'юери не мають права зачитувати респонденту варіанти відповіді при використанні карток. Бригадир повинен обов'язково ознайомитись з тим, як кожен інтерв'юер буде ставити питання респонденту, потрібно провести репетицію чи пілотаж.

З будь-яких, навіть незначних питань по проекту бригадир має звертатись в польовий відділ за поясненнями та додатковими інструкціями.

3. Бригадир зобов'язаний не тільки дотримуватись інструкції, але і слідкувати за її виконанням з боку інтерв'юерів протягом усього польового етапу

дослідження, особливо під час прийому заповнених анкет, та за виконанням (дотриманням) квотного, вибіркового завдання. Бригадир не може перекласти провину за невиконання роботи на інтерв'юера. За всі помилки в роботі своїх інтерв'юерів відповідає бригадир, так само інтерв'юери відповідають за свою роботу перед бригадиром. Штрафні санкції за фальсифікацію результатів контролю накладаються як на інтерв'юера, так і на бригадира.

4. Бригадир має розуміти, що місто як точка опитування не є для нас пріоритетом. Для нас пріоритетом є проведення опитування в усіх населених пунктах, що вказані у вибіркового завданні, надання переваги тим чи іншим населеним пунктам є грубим порушенням. Села – це такі ж повноцінні точки опитування, тому їх самовільна заміна, об'єднання з невеликими містами чи іншими селами, чи інша недбалість, пов'язана з розподілом завдання (наприклад, відправка в села недосвідчених, випадкових інтерв'юерів) – неприпустимі.

5. Бригадир зобов'язаний дотримуватись певного обсягу навантаження на одного інтерв'юера, відповідних вказівок в інструкції (як правило, не більше 15-20 інтерв'ю на одну людину).

6. Бригадиру необхідно слідкувати не тільки за повнотою та правильністю заповнення анкети, але і за чітким кодуванням «шапки анкети». При цьому необхідно ставити не просто код того чи іншого населеного пункту чи області, але і вписати повну назву, для чого в «шапці анкети» існують спеціально відведені графи. Крім цього, перед відправкою анкет та польової документації в головний польовий відділ потрібно перевірити порядок нумерації анкети. Пусті анкети чи заповнені не повністю не повинні потрапляти в головний польовий відділ.

7. Особливу увагу бригадир повинен приділяти інструктажу інтерв'юерів з коректної підготовки реальної статистики досяжностей та відмов від інтерв'ю. Неприпустимо довільне заповнення цієї частини звіту, тільки для того, щоб просто відзвітувати. Ми повинні знати реальну статистику! Бригадиру необхідно довести до інтерв'юера, що аналіз статистики досяжностей та відмов є не менш важливою справою, ніж проведення інтерв'ю.

8. Бригадир повинен стежити за обов'язковим заповненням звітів інтерв'юерів. Пам'ятайте, нас цікавить будь-яка інформація щодо труднощів, які виникають під час опитування, особливо якщо ці труднощі пов'язані з певними питаннями анкети. Це ж стосується і заповнення бригадирських звітів.

**БУДЬ ЛАСКА, ЧІТКО ВИКОНУЙТЕ ВСІ ІНСТРУКЦІЇ.
З УСІХ ПИТАНЬ ЗВЕРТАЙТЕСЯ В ГОЛОВНИЙ ПОЛЬОВИЙ ВІДДІЛ.**

КОД	РЕЗУЛЬТАТИ ВІДВІДУВАННЯ ВІДБІРАНИХ ОСЕЛЬ	КІЛЬКІСТЬ
01	Успішне інтерв'ю ВСЬОГО	
	Відмови від інтерв'ю, з них через: ВСЬОГО	
02	Стан здоров'я	
03	Відсутність часу	
04	Недовіра до соціологічних досліджень	
05	Відмова без пояснення причини	
06	Не захотіли відчинити двері	
07	Побоювання злочинців	
08	Інше (Запишіть, що саме) _____ _____	
09	Незакінчене інтерв'ю (Запишіть причину) _____ _____	
Недосяжності		
ВСЬОГО		
10	Респондент не в змозі вести бесіду через стан здоров'я	
11	Неможливо потрапити в будівлю чи на подвір'я (кодовий замок, консьерж і т.д.)	
12	Не пройшов квотний відбір	
13	Інше (Запишіть, що саме) _____ _____	
« ____ » _____ 201__ р.		_____
		підпис

**Коментарі до таблиці
“Результати відвідування відібраних осель”**

01	Проведено успішне інтерв'ю за анкетой. Запишіть загальну кількість успішних інтерв'ю, що Ви провели по цьому дослідженню.
Відмови від інтерв'ю. У цьому рядку запишіть загальну кількість відмов, а також кількість кожного з мотивів відмови (у рядках 02-09).	
06	Не захотіли відчинити двері. У цій ситуації завжди фіксуйте саме цей результат відвідування, навіть якщо висловлювання господаря можна ідентифікувати з певним мотивом відмови (02-05, 07-08).
08	Інше. Якщо траплятимуться інші причини відмов, то записуйте які саме та кількість кожної з них.
09	Незакінчене інтерв'ю – респондент, відповівши на частину запитань, відмовився далі брати участь в опитуванні.
●	Сума цифр, які будуть записані в рядках 02-09, має збігатись із загальною кількістю відмов.
Недосяжності. У цьому рядку запишіть загальну кількість недосяжностей, а також чисельність кожної з її причин (у рядках 10-13).	
10	Респондент не в змозі вести бесіду за станом здоров'я – фактично респондент не відмовляється від участі в опитуванні, але його неможливо опитати через розлад мовного/слухового апарату, алкогольне сп'яніння тощо.
11	Неможливо потрапити в будівлю чи на подвір'я – в багатоповерховому будинку вмонтовано кодовий замок для відкриття дверей під'їзду, ворота приватного будинку зачинені, немає змоги зайти на подвір'я (злий пес і т.д.)
12	Не пройшов квотний відбір – характеристики мешканців не збігаються з визначеними у завданні.
17	Інше. Запишіть, які саме інші причини недосяжностей та кількість кожної з них.
●	Сума цифр, що будуть записані в рядках 10-13, має збігатись із загальною кількістю недосяжностей.

Адреса респондента				Респондент			Освіта	Дата опитування	Примітки (номер телефону)	№ АНКЕТИ
№	вулиця	буд. №	кв. №	ім'я, по батькові	вік	стать				

Бригадир _____
 (прізвище, ініціали)

_____ (підпис)

2.4.

СЛОВНИК ТЕРМІНІВ ЕМПІРИЧНОГО СОЦІОЛОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ СЛОВАЦЬКО-УКРАЇНСЬКОГО ТРАНСКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА (УКРАЇНСЬКОЮ, АНГЛІЙСЬКОЮ, СЛОВАЦЬКОЮ МОВАМИ)

№	Мова / Language:		
	Українська / Ukrainian	Англійська / English	Словацька / Slovak
1	Анкета (опитувальник)	Questionnaire	Dotazník
2	Багаторівнева вибірка	Sampling, multi-stage	Viacstupňový výber
3	Валідність	Validity	Validita
4	Вибіркова сукупність (вибірка)	Sampling (sample)	Výberová vzorka
5	Випадкова помилка (похибка) вибірки	Sample error, random	Výberová chyba
6	Відкрите питання	Open question	Otvorená otázka
7	Генеральна сукупність	General sample	Základný výber (súbor)
8	Закрите питання	Closed questions	Uzavretá otázka
9	Зважування даних	Weighing data	Váhovanie dát
10	Змінна (ознака)	Sign, indication	Znak
11	Індекс	Index	Index
12	Індикатор	Indicator	Indikátor, ukazovateľ
13	Інструментарій соціологічного дослідження	Instrumentation of sociological research	Inštrumentárium sociologického výskumu
14	Інтегральний показник	The integral indicator	Integrálny ukazovateľ
15	Інтерв'юер	Interviewer	Anketár
16	Квотний відбір	Quota selection, proportional/ quota sample	Kvótny výber
17	Кількісне (масове) дослідження	Quantitative (mass) of the study	Kvantitatívne štúdie
18	Кореляція	Correlation	Korelácia
19	Маршрутний (випадковий) відбір	Routing (random) selection	Náhodný výber
20	Масив даних	Database, data array	Databáza

21	Об'єкт дослідження	Object of research	Objekt výskumu
22	Операціоналізація	Operationalization	Operacionalizácia
23	Інтерв'ю	Personal interview	Osobný rozhovor
24	Пілотажне дослідження (зондаж)	Research pilot (sondage)	Výskumná sonda
25	Полюве дослідження	Field survey	Terénny výskum
26	Порівняльне дослідження	A comparative study	Komparatívna štúdia (porovnávajúca štúdia)
27	Предмет дослідження	Subject of research	Predmet výskumu
28	Прикладна соціологія	Applied sociology	Aplikovaná sociológia
29	Програма дослідження	Program (sociological) research	Program (sociologického) výskumu
30	Репрезентативність результатів (даних, вибірки)	Representativeness of the results (data, sample)	Reprezentatívnosť výsledkov (dát, vzorky)
31	Респондент	Respondent	Respondent
32	Рівень досяжності респондентів	The level of accessibility of the respondents, response rate	Úroveň dostupnosti respondentov (response rate)
33	Робоча гіпотеза	Hypothesis test/working	Pracovná hypotéza
34	Питання-фільтр	Question-and-filter	Otázka-filter
35	Соціальне самопочуття населення	Social well-being of the population	Sociálne blaho spoločnosti
36	Типологізація	Typologization	Typologizácia
37	Цільові групи	Target Groups	Cieľové skupiny
38	Шкала оцінки (вимірювання)	Scale of assessment (measurement)	Hodnotiaca škála
39	Якісне дослідження	Qualitative research	Kvalitatívny výskum
40	Багатовимірні таблиці розподілу ознак	Multivariate distribution table signs	Multidimenzionálna tabuľková distribúcia znakov
41	Відмова від відповіді	Refused	Odmietnutia
42	Опитування експертів	Interviews with experts	Interview s expertami
43	Експерт	Expert	Expert

44	Фокус-групові інтерв'ю	Focus-group interviews	Interview (rozhovor) s cieľovými skupinami
45	Ціннісні орієнтації	Value orientation	Hodnotová orientácia
46	Чистка масиву	Cleaning array (database)	Očistenie databázy
47	Задачі дослідження	Research objectives	Výskumné ciele
48	Дисперсія	Dispersion (variance)	Rozptyl
49	Цінності	Valuables	Objekty hodnotenia
50	Аналіз даних	Data analysis	Analýza dát
51	Первинні дані	The primary data	Primárne dáta
52	Інструкція інтерв'юєру	Instruction for interviewer	Pokyny pre anketára
53	Звіт інтерв'юєра	Report interviewer	Správa anketára
54	Маршрутний лист	Itinerary	Itinerár
55	Щоденник інтерв'юєра	Blog interviewer	Denník anketára
56	Технічний звіт	Technical report	Technická správa
57	Щабель (рівень) відбору	Stage selection	Etapa výberu
58	Обсяг вибірки	Sample size	Veľkosť vzorky
59	Ремонт вибірки	Repair sample	Korekcia vzorky
60	Дизайн-ефект вибірки	Sampling design effect	Efekt výberu vzorky
61	Ймовірний відбір	Probabilistic selection	Probabilistický výber
62	Систематичний відбір	Systematic selection	Systematický výber
63	Районований відбір	Regionalized selection	Regionalizovaný výber
64	Стихийний відбір	Spontaneous selection	Spontánny výber
65	Панельні дослідження	Panel research (studies)	Panelový výskum
66	Обробка даних	Data processing	Spracovanie dát
67	Факторний аналіз	Factor analysis	Faktorová analýza
68	Кростабуляція	Cross tabulation	Krostabulácia
69	Одновимірні таблиці розподілу ознак	Dimensional distribution table signs	Tabuľková dimezionálna distribúcia znakov

2.5.

ГЛОСАРІЙ

ОСНОВНИХ ПОНЯТЬ ЕМПІРИЧНОГО СОЦІОЛОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ
СЛОВАЦЬКО-УКРАЇНСЬКОГО ТРАНСКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

Аналіз даних – сукупність дій, що здійснюються дослідником в процесі вивчення отриманих тим чи іншим способом даних з ціллю формування певних уявлень про характер явища, що описується цими даними. У соціології аналіз даних застосовується в основному до аналізу даних масових опитувань. Спочатку аналіз даних практично зводився до прикладних розділів математичної статистики, оскільки об'єктом аналізу були в основному випадкові вибірки з тих чи інших генеральних сукупностей, що і складає предмет математичної статистики. Прикладна математична статистика і в даний час являє собою найбільш обширний розділ аналізу даних. У процесі аналізу даних дослідник найчастіше намагається скоротити їх кількість, прагнучи втратити при цьому якомога менше корисної інформації, потенційно закладеної в них. Робиться це звичайно з допомогою математичних методів. При використанні математичної статистики, наприклад, скорочення кількості даних досягається за рахунок двох взаємодоповнюючих принципів: вибіркового методу і згортки інформації. Перший з них декларує відмову від всієї сукупності даних на користь спеціально організованої їх частини – вибірки, а другий замінює всю вибірку декількома числами – її характеристиками. Такими можуть бути середнє арифметичне і дисперсія, рівняння регресії, застосування факторного аналізу, методів класифікації і т. д. Для отримання подібних характеристик дані піддаються деяким впливам: вони або обробляються, або досліджуються, або аналізуються. Тому процес «згортки» даних називається не тільки їх аналізом, але і їх обробкою.

Анкета – впорядкований за змістом і формою ряд питань і висловлювань, представлений у вигляді опитувального листа. Анкета застосовується для збору емпіричної інформації у формі як усних, так і письмових відповідей респондентів. Питання анкети об'єднані спільною темою дослідження, формулюються і розміщуються в анкеті так, щоб стимулювати респондентів до активної участі в опитуванні, сприяти підвищенню інтересу до його теми, забезпечити одержання достовірної та надійної інформації.

Багатоступенева вибірка – характеризується тим, що на всіх ступенях вибірки здійснюється відбір об'єктів репрезентації, а обстеження одиниць спостереження відбувається на останньому ступені.

Валідність – одна із складових частин надійності соціологічної інформації. Під валідністю соціологічної інформації розуміється міра відсутності в інформації теоретичних помилок, тобто помилок, пов'язаних з не дуже надійними початковими теоретичними передумовами при розробці методології і методики дослідження, з невідповідністю між теоретичною моделлю та емпіричною системою, яка вивчається. Інформацію вважають валідною, якщо дослідник вимірює саме ту властивість об'єкта, яка й повинна бути виміряна.

Вибірка – процес формування вибіркової сукупності. Цей процес, незалежно від того, яка схема відбору застосовується, характеризується наступними елементами: кількістю етапів відбору, типом відібраних об'єктів репрезентації на проміжних ступенях відбору, способом районування відібраних на проміжних ступенях відбору об'єктів репрезентації, способом відбору об'єктів репрезентації та одиниць спостереження на кожному ступені і об'ємом вибіркової сукупності (числом одиниць спостереження).

Вибірка випадкова – тип вибірки, який об'єднує декілька видів випадкових вибірок – імовірнісну, систематичну, районувану і гніздову. Для такого типу вибірок характерно, що кожна одиниця спостереження або об'єкт репрезентації, які відбираються з вихідної сукупності, має рівну або майже рівну імовірність потрапляння у вибірку сукупність у порівнянні з іншими елементами цієї сукупності.

Вибірка не випадкова – тип відбору об'єктів репрезентації та одиниць спостереження, принцип якого відмінний від випадкового. Це відбувається часто через те, що дослідник не має ні чіткого уявлення, ні достовірної статистичної інформації про генеральну сукупність. Існує кілька видів спрямованого відбору – квотний, метод «основного масиву», спрямований відбір.

Вибірка районувана (стратифікована) – один з видів випадкової вибірки, за якого відбору об'єктів репрезентації передує процедура районування, тобто поділу вихідної сукупності на статистичні або якісно однорідні райони (страти). Райони виділяються таким чином, щоб дисперсія досліджуваних змінних всередині сформованих страт була значно меншою, ніж між ними.

Вибірка систематична (механічна, псевдовипадкова) – вид випадкової вибірки, яка передбачає процедуру відбору кожного об'єкта репрезентації або одиниці спостереження з повного списку вихідної сукупності. Номер першого елемента, з якого починається відбір визначається випадковим чином. Якщо вихідна сукупність елементів структурована, то ця структура відображується і в відібраній вибірковій сукупності.

Вибіркова сукупність – частина об'єктів генеральної сукупності, відібраних спеціальними прийомами для вивчення всієї сукупності, в якій відтворені закони розподілу ознаки (або ознак) цієї сукупності. Структура вибіркової сукупності має бути близька до структури генеральної сукупності за одним або кількома ознаками.

Випадкові похибки вибірки – похибки, що виникають в силу імовірнісних причин і підкоряються статистичним закономірностям, які при повторних вимірах приймають різні взаємозалежні позитивні або негативні значення. Перш за все, випадкові похибки вибірки викликаються невеликим, порівняно з генеральною сукупністю, обсягом вибірки, випадковими помилками в роботі, що допускаються інтерв'юєрами, відмовами і замінами респондентів в ході опитування та ін.

Відмова від відповіді – дія респондента, викликана небажанням відповідати на поставлене запитання або його некомпетентністю, або його необізнаністю з досліджуваною проблемою. На відмову від відповіді респондента може вплинути низка обставин:

– коли інтерв'ю або проводиться у присутності третіх осіб і респондент соромиться озвучити свою власну думку в присутності сторонніх або дуже близьких йому людей;

– коли питання стосується суперечливої проблеми, і по якій в суспільстві або середовищі респондента не сформована єдина думка;

– коли респондента просять поділитися своїми планами або думками, а він вважає це дуже особистим і відмовляється відповідати на поставлене питання і т.д.

Генеральна сукупність – сукупність усіх можливих соціальних об'єктів, яка підлягає вивченню і яка може бути вивчена в межах програми соціологічного або маркетингового дослідження. Генеральна сукупність може виступати як в якості конкретної множини об'єктів, що мають свої просторово-часові межі, так і в якості деякої гіпотетичної моделі об'єктів, що містять цікаві для дослідника ознаки.

Гніздова вибірка – вид випадкової вибірки, за якої об'єкти репрезентації або одиниці спостереження, що відбираються, являють собою групи або гнізда більш дрібних об'єктів репрезентації або одиниць спостереження. Гніздами можуть служити різні як територіальні, так і виробничі і соціальні спільноти: регіони, області, адміністративні райони, міста чи підприємства, установи, виробничі бригади, класи та ін.

Дизайн-ефект вибірки – коефіцієнт, який показує співвідношення реально сформованого обсягу вибіркової сукупності до розрахованого об'єму вибіркової сукупності для ймовірнісної вибірки. Існуючі формули розрахунку обсягу вибіркової сукупності справедливі не для всіх типів випадкових вибірок, а тільки для одноступеневих ймовірнісних вибірок. Зазвичай розраховується теоретичний обсяг вибіркової сукупності для ймовірнісної вибірки, який при його повній реалізації забезпечує плановану точність - випадкову похибку вибірки. На практиці все відбувається не зовсім так, як планується. Реально одержувана в ході дослідження вибірка, як правило, менша за обсягом, оскільки частина респондентів, які повинні брати участь в опитуванні з тих чи інших причин не беруть участь в опитуванні (відмови відповідати, відсутність під час проведення опитування тощо) і були замінені іншими респондентами.

Оскільки переважна більшість проєктованих дослідниками вибірок не є одноступеневими, то на кожному наступному ступені також виникають похибки

вибірки (ми маємо на увазі тільки випадкові похибки вибірки), що веде до зменшення точності кінцевих оцінок вибірки. Дослідник повинен мати можливість прогнозувати значення дизайн-ефекту вибірки для запропонованої стратегії процесу формування вибірки, з метою визначити скільки інтерв'ю необхідно взяти, щоб досягти певного заданого значення проектованої вибіркової сукупності для ймовірнісної вибірки. Передбачається, що значення дизайн-ефекту вибірки необхідно враховувати на етапі проектування вибірки – дизайн-ефект, що виникає на всіх наступних ступенях відбору, і дизайн-ефект від кластеризації – числа одиниць спостереження, що реалізуються в кожній точці опитування. Тоді сумарне значення дизайн-ефекту вибірки дорівнюватиме x добутку значень дизайн-ефекту на проміжних ступенях відбору на значення дизайн-ефекту від кластеризації. Потім дослідник зобов'язаний прогнозувати рівень досяжності (частку недоступних респондентів в теоретичній вибірці) з метою визначити розмір базової вибірки, необхідної для того, щоб взяти приблизну кількість інтерв'ю.

Дисперсія – статистична величина, яка враховує всі значення ознаки і обчислюється як сума квадратів відхилення від середнього, розділена на кількість об'єктів. Також часто використовується корінь квадратний з дисперсії, який називається середньоквадратичним відхиленням. Розмірність цієї величини співвідноситься з розмірністю самої ознаки, тоді як розмірність дисперсії є квадратом розмірності ознаки. У соціології дисперсія використовується для виділення і оцінки внеску окремого фактора в загальну варіацію досліджуваної ознаки. З цією метою проводиться розкладання дисперсії спостережень часткової сукупності на складові, що породжуються незалежними ознаками. Кожна з цих складових дає оцінку дисперсії в загальній сукупності. Для перевірки значущості цих оцінок дисперсії їх порівнюють з оцінкою дисперсії, що спричинюється лише наявністю випадкової складової часткової сукупності. Розрахунок дисперсії в соціологічному дослідженні застосовується для визначення вибіркової сукупності та помилки вибірки, визначення однорідності досліджуваної сукупності щодо тієї чи іншої ознаки, лежить в основі факторного та інших статистичних методів аналізу соціологічної інформації. Розрахунок дисперсії проводиться таким чином. Розраховані абсолютні індивідуальні відхилення ознаки від середнього значення зводяться в квадрат. Потім розраховується сума квадратів відхилень індивідуальних значень від середньої по кожній окремо взятій групі ознак. Отримане значення ділиться на чисельність обстежених груп.

Експерт – фахівець в галузі науки, техніки, мистецтва і т.д., що досліджує питання, вирішення якого потребує спеціальних знань. Іншими словами, це особа (група осіб), компетентна в досліджуваному питанні, тобто така, що має чи може з тих чи інших підстав мати спеціальні знання про об'єкт і здатна його оцінювати, а також має досвід вирішення схожих завдань.

Завдання інтерв'юера – документ, наданий інтерв'юеру, в якому описані основні моменти майбутнього опитування. Це дозволить залученим до дослідження інтерв'юерам забезпечити ідентичність умов, в яких буде проводитися опитування. У завданні інтерв'юера описано:

- тематика опитування та цільова аудиторія;
- коментарі щодо заповнення складних питань в анкеті;
- докладна вказівка щодо дотримання всіх переходів до питань і блоків, варіантів відповідей і альтернативних варіантів, які не зачитуються в анкеті;
- правила відбору респондента при квотному методі відбору (інтерв'юер повинен опитувати лише тих осіб, які вказані в завданні / інструкції);
- правила відбору респондента при випадковому методі відбору (інтерв'юер повинен опитувати респондента за датою найближчого, в майбутньому, дня народження серед членів сім'ї до дати візиту інтерв'юера або використання питання-фільтра для відбору респондента);
- правила відбору будинків, квартир та респондентів керуючись детальним описом і детальними прикладами, наведеними в інструкції відповідно до кроку відбору вказаного в завданні;
- комплект документів, який повинен бути представлений інтерв'юеру;
- терміни проведення опитування і здачі заповнених документів.

Завдання дослідження – сукупність конкретних цільових установок, в яких формулюються основні і неосновні (додаткові) вимоги до аналізу та вирішення сформульованої в дослідженні проблеми. У соціологічному дослідженні поділяються головні і логічно пов'язані з вирішенням поставленої проблеми завдання, а також додаткові завдання, які вирішують важливі, але побічні для даного дослідження питання. Завдання в соціологічному дослідженні спрямовані на отримання нового знання про досліджувані факти дійсності, структуру об'єкта, причинно-наслідкові зв'язки та ін. Завдання дослідження повинні бути спрямовані на вирішення питань істинності сформульованих гіпотез і розкривати зміст предмета дослідження. Завдання дослідження є організуючим стрижнем проведеного дослідження. При можливості уточнення в ході дослідження, завдання дослідження неможливо довільно ігнорувати, оскільки в цьому випадку можливий відхід від сформульованої проблеми.

Зваження даних – приведення даних, отриманих в результаті вибіркового спостереження, у відповідність до даних генеральної сукупності. Не секрет, що в результаті масових опитувань, інтерв'юери іноді відступають по тим чи іншим причинам від правил відбору респондентів - змінюється місце проживання респондентів, їх стать, вік, рід занять та ін. У цьому випадку, завдання дослідника полягає в тому, щоб по одній або декільком контрольованим в дослідженні ознакам привести у відповідність вибірку та генеральну сукупність. Цю процедуру ще можна назвати Ремонт вибірки. Але зважування даних можливе і допустиме в тому випадку, коли дослідник створює шкалу з декількох змінних і якимсь з них хоче приписати більшу вагу із різних міркувань.

Так, наприклад, узагальнення значень по декільком змінним з однаковою вагою не завжди буде вдалим, оскільки аналізовані ознаки, на думку дослідника, можуть бути не еквівалентними. Тому деякі з цих ознак повинні отримати більшу вагу. Ваги можуть призначатися ззовні, а можуть виникати з самих даних.

Звіт інтерв'юера – це документ, який кожен інтерв'юер здає після проведеного опитування. У своєму звіті інтерв'юер фіксує з якими труднощами він зіткнувся при проведенні опитування. До таких труднощів можуть відноситися:

- пов'язані з нерозумінням респондентами формулювань окремих питань в опитувальнику;
- основні причини відмов респондентів від інтерв'ю;
- основні причини недосяжності респондентів і тд.

Індекс – агрегований кількісний показник, який узагальнює первинну соціологічну інформацію, отриману під час вимірювання за допомогою однієї або декількох шкал. Соціологічний індекс, з одного боку, є способом агрегування, «стиснення» інформації, подання її у вигляді, зручному для опису і інтерпретації, а з іншого боку, це спосіб переходу від теоретичного до емпіричного рівня дослідження, спосіб конструювання емпіричного індикатора деякого теоретичного поняття.

Індикатор – доступна спостереженню і вимірюванню характеристика досліджуваного об'єкта. У дослідницькій ситуації індикатори «заміщають», виявляють інші характеристики об'єкта, зазвичай недоступні спостереженню і виміру (латентні змінні). Необхідною умовою для вибору індикатора є наявність зв'язку (прямого або непрямого) між індикатором (вчинком або відношенням) і тією характеристикою, яку він, на думку дослідника, повинен виявити (інтерес, думка, задоволеність). З ряду індикаторів, що характеризують досліджуваний об'єкт, вибирають той, який краще «працює», є більш чутливим, володіє більшою роздільною здатністю.

Емпіричний індикатор дозволяє:

- встановити, як і в якій формі треба підійти до збору даних;
- правильно сформулювати питання у різних видах інструментарію;
- визначити структуру відповідей на питання (шкали, тести).

Інструментарій соціологічного дослідження – набір спеціальних документів (опитувальні листи, картки, інструкції для інтерв'юерів і бригадирів, завдання для інтерв'юерів, форми звітності тощо), за допомогою яких реалізується обраний дослідником метод збору первинної соціологічної інформації і здійснюється збір і обробка емпіричних даних про досліджуваний об'єкт. До інструментарію соціологічного дослідження відносяться: а) інструменти по збору первинної соціологічної інформації (опитувальники, картки, маршрутні листи, кодувальні таблиці та ін); б) засоби для первинної обробки даних (кодувальні листи, інструкції для операторів і тд.);

в) інструкції, пам'ятки, класифікатори для виконавців; г) інструкції з чищення масивів даних, їх зважування, схеми аналітичних звітів та макети для презентації даних і тд. Інструментарій соціологічного дослідження має бути ретельно відпрацьований відповідно до програми дослідження, вимог застосування даного методу збору первинної інформації і апробований під час пробного (пілотажного) дослідження.

Інтегральний показник – це показник, який оцінює яке-небудь складне соціальне явище комплексно або в цілому. Так, наприклад, інтегральний індекс соціального самопочуття оцінює задоволеність опитуваних в кількох сферах соціальної життєдіяльності індивіда. Тому він і виступає у ролі інтегрального показника.

Інтерв'ю – вид опитування, під час якого інтерв'юєр в особистому або в телефонному контакт з респондентом ставить усні запитання з метою збору соціологічної інформації. У ході інтерв'ю між інтерв'юєром і респондентом виникає безпосередня соціально-психологічна взаємодія, що може істотно вплинути на якість зібраної соціологічної інформації. Та обставина, що отримана в процесі інтерв'ю інформація формується, уточнюється в процесі спілкування сторін, на відміну від інших методів збору інформації, висуває особливі вимоги до методології аналізу і узагальнення даних. Це стосується, з одного боку, необхідності урахування можливості впливу цільових установок інтерв'юєрів на поведінку і думки опитуваних. З іншого боку, безпосереднє спілкування з опитуваним створюють умови, що полегшують розуміння респондентами сенсу запитань і отримання більш достовірної та обґрунтованої інформації.

Інтерв'юєр – особа, що здійснює збір первинної соціологічної інформації методами усної вербальної комунікації. Функції інтерв'юєра залежать від особливостей дослідження та різновиду інтерв'ю. У повному обсязі інтерв'юєр здійснює такі функції:

- відбирає респондентів;
- забезпечує ситуацію інтерв'ю;
- задає питання, а при необхідності уточнює питання або, за спеціальними вказівками, використовує візуальний допоміжний матеріал (картки);
- спостерігає за поведінкою опитуваного і фіксує враження від цієї поведінки;
- при необхідності редагує запис інтерв'ю;
- заповнює бланки звітної документації;
- забезпечує конфіденційність отриманої інформації;
- своєчасно здає виконану роботу.

Ймовірнісний відбір – такий відбір, за якого, по-перше, кожна одиниця генеральної сукупності зберігає рівну або майже рівну ймовірність бути відбраною у вибірку сукупність і, по-друге, сформована таким чином вибірка сукупність повинна бути досить великого обсягу. При такому відборі елементи генеральної сукупності представлені у вибірці з ймовірностями, близькими до відповідних значень у генеральній сукупності.

Отже, в вибірковій сукупності немов би відтворюється закон розподілу ознак генеральної сукупності, що нас цікавлять. У теорії вибіркового методу виділяються два різновиди імовірнісних відборів: повторні і безповторні. Вони різняться між собою не тільки технікою відбору одиниць з генеральної сукупності, але і ступенем точності результатів. При повторному відборі одиниці сукупності протягом всього процесу відбору зберігають однакову ймовірність потрапляння у вибіркову сукупність. Це досягається поверненням відібраних одиниць в генеральну сукупність. При безповторному відборі ймовірність попадання одиниць у вибіркову сукупність постійно зростає, оскільки відібрані одиниці вже не беруть участь в подальшому відборі.

Квотна вибірка – вид не випадкової (спрямованої) вибірки, при якому відбір одиниць спостереження здійснюється за методом квот. Квоти формуються на основі статистичних даних про соціально-демографічні та інші характеристики генеральної сукупності. Таким чином, сформована вибірка являє собою мікро модель генеральної сукупності, абсолютно тотожну за параметрами квоти.

Кількісне дослідження – вид соціологічного дослідження, який дозволяє пояснити досліджувані соціальні закономірності на рівні опису емпіричних залежностей в обмеженому просторі часу. До кількісних досліджень відносяться: масове анкетне опитування, масове інтерв'ювання (як очне, так і заочне), які дозволяють збирати й аналізувати великі масиви даних. У кількісних дослідженнях основна частина запитань у інструментарії представлена в стандартизованому вигляді - у вигляді закритих і напівзакритих запитань.

Кореляційний аналіз – сукупність методів статистичного аналізу залежностей між змінними величинами, пов'язаними за типом кореляції. Кореляційний аналіз дозволяє соціологу вирішувати наступні завдання:

- визначати тісноту і значущість взаємозв'язку між змінними;
- оцінювати ступінь однобічного впливу однієї з змінних або групи змінних на з'ясовану ознаку, при фіксованих рівнях всіх інших змінних;
- виявляти взаємний вплив однієї із змінних і пояснюваної ознаки при фіксованому рівні всіх інших змінних;
- дізнаватися міру зв'язку пояснюваної ознаки з сукупністю змінних.

Кореляція – це такий зв'язок змінних, при якому одному значенню однієї ознаки відповідає кілька значень іншої, що відхиляється в ту або іншу сторону від середнього свого значення. Кореляція буває позитивною або негативною. Перша описує ситуацію, в якій при збільшенні однієї змінної збільшується і інша. Друга – ситуацію, в якій змінні змінюються обернено пропорційно: одна збільшується, а інша зменшується. Кореляція може вимірюватися статистично, коефіцієнтом кореляції або коефіцієнтом асоціації, подібних форм існує безліч. Більшість з них зосереджена на лінійному зв'язку - зміна однієї змінної прямо пропорційна зміні іншої.

При відсутності кореляції говорять, що змінні мають статистичну незалежність. Але наявність кореляції не має на увазі наявність причинних зв'язків між досліджуваними явищами. Між змінними іноді виявляються фальшиві зв'язки, тому потрібні інші докази для обґрунтування висновку про вплив однієї змінної на іншу.

Крос-табуляція – надання даних у вигляді двовимірних таблиць розподілу, в яких значення однієї змінної співвідносяться зі значеннями іншої. До однієї групи належать спостереження з однаковими значеннями змінних, які в подібних випадках часто називають факторами. Мета крос-табуляції змінних полягає в зв'язуванні зв'язку між ними. Такого роду аналіз може бути продовжений за допомогою введення додаткових змінних. Таблиці, що представляють крос-табуляцію змінних, зазвичай називаються таблицями спряженості.

Маршрутний лист – це завдання інтерв'юєру опитати певну кількість респондентів, яких він відбирає в житлових будинках в межах однієї вулиці (частини вулиці). Схема побудови маршруту та відбору респондента описана в інструкції інтерв'юєра. У маршрутному листі для інтерв'юєра зазначено назву вулиці, на якій має проводитися опитування і кількість респондентів, яких він повинен опитати на цій вулиці. У маршрутному листі фіксується найбільша загальна схема відбору житлових будинків, квартир та основні принципи відбору респондентів у відібраних сім'ях. Інтерв'юєр зобов'язаний попередньо пройти по вказаній вулиці та визначити загальну кількість на ній житлових будинків і загальну кількість квартир у кожному будинку. Лише потім, використовуючи схему відбору та зібрану інформацію по даному маршруту, інтерв'юєр приступає до визначення будинків і квартир, в яких буде проводитися опитування.

Масив даних – сукупність інформаційних даних, структурованих за певними правилами, що передбачають наявність уніфікованої системи опису, зберігання інформації та маніпулювання з нею незалежно від прикладних програм. Є інформаційною моделлю предметної області, звернення до масивів даних здійснюється за допомогою спеціальних програм обробки даних.

Обробка даних – комплекс процедур, спрямованих на перетворення і узагальнення даних соціологічного дослідження. Зазвичай до обробки даних відносять процедури перевірки та кодування заповненого інструментарію, в тому числі пропущених значень; введення даних в комп'ютер; перевірки та управління введених даних; перекодування і перетворення змінних; перевірки репрезентативності вибірки і, при необхідності, її зважування; найпростіші процедури статистичного аналізу даних – побудова розподілів частот і таблиць спряженості. Програмне забезпечення обробки даних, в тому числі найбільш популярний серед соціологів статистичний пакет SPSS, надає можливість зберігати, разом з даними дослідження, й виводити на друк тексти запитань анкети і відповідей на них. Як правило, це робиться за допомогою присвоєння «міток» змінним і їх окремим значенням.

Створення таких міток також входить до числа процедур обробки даних. Статистична обробка даних передбачає в першу чергу отримання найважливіших кількісних характеристик вибірки, одномірних розподілів і всіляких таблиць; розрахунок помилок вибірки за найважливішими показниками; оцінювання характеристик генеральної сукупності; аналіз зв'язків між змінними, рішення прикладних задач і перевірку гіпотез дослідження. Це може вимагати застосування досить складних методів статистичного аналізу – кореляційного, регресійного, дисперсійного, факторного, кластерного та інших.

Об'єкт дослідження – певна область соціальної реальності, включена в процес наукового пізнання. На відміну від предмета дослідження, об'єкт дослідження за своїми емпіричним властивостям не залежить від дослідника. В одному і тому ж об'єкті дослідження може бути виділено безліч предметів дослідження, що диктується науково-пізнавальними і практичними цілями. Виділення об'єкта соціологічного дослідження здійснюється на основі аналізу проблеми дослідження. В якості об'єкта дослідження вибирається та область соціальної реальності, яка містить у собі суперечність, укладену в проблемній ситуації дослідження. На емпіричному рівні об'єктом дослідження виступають реальні, локалізовані в просторі та часі соціальні об'єкти

Обсяг вибірки – загальне число одиниць спостереження, включене у вибірку-ву сукупність. Обсяг вибірки визначається:

- завданнями дослідження і сформульованими робочими гіпотезами;
- ступенем однорідності генеральної сукупності з точки зору досліджуваних властивостей;
- величиною довірчої ймовірності, з якою інформація, отримана в вибіркової сукупності, екстраполюється на всю генеральну;
- необхідною точністю результатів, тобто величиною граничної випадкової помилки репрезентативності.

Одноступенева вибірка – вибірка, в якій на першому ступені відбору об'єкти репрезентації та одиниці спостереження збігаються. Як правило, такі вибірки застосовуються у випадках, якщо генеральна сукупність має порівняно невеликий обсяг.

Ознака (змінна, характеристика) – деяка загальна для всіх досліджуваних об'єктів (одиниць спостереження) властивість, конкретний прояв якої (значення ознаки) змінюється від об'єкта до об'єкта і може бути змінена, тобто кожному об'єкту, що розглядається як носій згаданої властивості, може бути приписаний певний математичний конструкт (наприклад, число). Саме сукупності значень ознаки найчастіше служать тими математичними моделями соціологічних даних, які є результатами вимірювання в соціології. Прикладами ознак можуть служити: стать, вік, освіта, професія, матеріальне положення респондента, його задоволеність тими чи іншими сторонами соціальної діяльності і т.д.

При інтерпретації значень тієї чи іншої ознаки необхідно мати на увазі, що дуже часто саме поняття ознаки є наслідком певного бачення соціологом досліджуваних об'єктів, що семантика цих значень залежить від сприйняття респондентом відповідного питання опитувальника (і може бути різна для різних груп респондентів) і т.д.

Операціоналізація понять – специфічна наукова процедура встановлення зв'язку концептуального апарату дослідження з його методичним інструментарієм. Вона об'єднує в єдине ціле проблеми формування понять, техніки вимірювання та пошуку соціальних індикаторів. Операціоналізація дозволяє встановити, про що слід збирати соціологічні дані. При цьому процедура операціоналізації понять проходить наступні етапи:

1. Перетворення вихідного поняття в показники.
2. Перетворення показників в змінні.
3. Перетворення змінних в індикатори.
4. Визначення методів збору шуканих даних.

Опитування – метод збору первинної соціологічної інформації, який передбачає очне або заочне спілкування дослідника з респондентом, в процесі якого респондент відповідає на питання, зміст яких представляє перелік завдань, які необхідно вирішити в процесі даного опитування. У ході проведеного опитування передбачається статистична обробка отриманої інформації та її інтерпретація.

Опитування експертів – метод отримання соціологічної інформації шляхом опитування експертів. Опитування експертів використовується при визначенні проблем, цілей, об'єктів, процедур і методик збору первинної інформації, критеріїв досліджень, засобів забезпечення надійності соціологічної інформації, для операціоналізації окремих категорій і т.д. Підвищення об'єктивності результатів оцінок експертів досягається цілим рядом логічних і статистичних процедур підбору фахівців, організації їх опитування, обробки результатів експертизи. Для підготовки процедури опитування експертів зазвичай формується група фахівців. У її завдання входять:

- а) постановка проблеми, визначення цілей і завдань опитування, її кордонів, основних етапів;
- б) розробка процедури опитування;
- в) відбір експертів, перевірка їх компетентності та формування груп експертів;
- г) проведення опитування і узгодження оцінок;
- д) формалізація отриманої інформації, її обробка, аналіз та інтерпретація.

Основа вибірки – безліч всіх одиниць вихідної сукупності, придатних для подальшого відбору одиниць спостереження або об'єктів репрезентації. Поняття «основа вибірки» має більш вузьке значення ніж поняття «генеральна сукупність», так як не всі одиниці генеральної сукупності можуть цікавити дослідника (наприклад, особи психічно хворі, або люди без певного місця проживання – бомжі та ін) або бути практично недоступними для опитування (наприклад, військовослужбовці строкової служби, особи, які перебувають у місцях ув'язнення і т.д.).

Основа вибірки повинна бути не тільки теоретично визначена, але й описана за допомогою конкретних показників і ознак. Ідеальний варіант – коли існують статистичні показники, що описують вихідну сукупність за показниками або ознаками, що цікавлять дослідника.

Панельне дослідження – дослідницька техніка, відома також під назвою лонгїтюдного дослідження; полягає в зборі даних з використанням однієї і тієї ж вибірки через певні інтервали часу. Використання панелей (одних і тих же груп респондентів) ефективне при дослідженні тенденцій та наслідків будь-яких змін. Труднощі, що виникають у даному випадку, пов'язані з початковим формуванням вибірки, оскільки досить складно знайти людей, згодних брати участь в довгостроковому дослідженні. Основна складність полягає в необхідності підтримки відповідності вибірки дослідницьким вимогам, що є справжньою проблемою. Це пояснюється тим, що респонденти, які входять до складу панелі, можуть втратити властивість репрезентативності по відношенню до досліджуваного населення по простій причині участі в дослідженні; а також з недовговічністю вибіркової сукупності внаслідок переміщень респондентів, їх смерті або втрати інтересу до дослідження.

Первинні дані – необроблені дані, отримані в ході проведення соціологічного дослідження. Первинні дані можуть являти собою сукупність інформаційних даних, структурованих за певними правилами, що передбачають наявність уніфікованої системи опису, зберігання інформації та маніпулювання нею незалежно від прикладних програм. Є інформаційною моделлю предметної області, звернення до первинних даних здійснюється за допомогою систем управління базами даних.

Пілотажне дослідження – один з етапів соціологічного дослідження, що слідує за етапом розробки методики збору даних та передує етапу «польового» дослідження цієї методики для отримання первинної соціологічної інформації. Мета пілотажного дослідження полягає в отриманні знання про адекватність методики збору, даним поставленим цілям і завданням дослідження, та особливостям дослідницької ситуації. Пілотажні дослідження, як правило, проводяться на невеликих вибірках, що дозволяють виявити найбільш ймовірні джерела можливих систематичних помилок.

Питання-фільтр – вживається в тих випадках, коли шукана інформація може бути отримана не від усієї сукупності опитуваних, а тільки від певної її частини. Як правило, бесіда інтерв'юера з респондентом починається саме з цього питання. Але можливі випадки, коли питання-фільтр використовується в середині опитування, коли у дослідника виникає потреба в подальшому ставити питання тільки тим респондентам, які, на його думку, можуть компетентно продовжити подальшу розмову.

Питання відкрите – різновид формулювання питання, при якій логічна структура питання включає тільки спонукальну частину і предикат питання (предмет дослідження), але не включає спеціально розробленої відповідної частини.

Область можливих і очікуваних відповідей задається смисловим змістом ключових слів спонукальної частини питання. Зумовленість відповіді на питання залежить тільки від позначення предиката питання і від точності його адресації (врахування інформованості респондента, його компетентності, бажання відповідати), від оцінки респондентом гостроти питання і інших соціально-психологічних характеристик. Респондент самостійно формує відповідь на питання, тобто вплив дослідника на процес формування відповіді в даному випадку значно менше, ніж при використанні закритого питання.

Питання закрите – різновид формулювання питання, що містить можливі варіанти відповідей, з яких респонденту пропонується за заданим критерієм вибрати один або декілька варіантів. Логічна структура закритого питання включає спонукальну частину, що містить власне предмет (предикат) питання, і частину, що містить очікувані, можливі варіанти відповідей. У сучасних опитуваннях закриті питання переважають з кількох причин, що мають переважно організаційно-економічний характер. Закриті питання вважаються зручними при зборі даних, оскільки збільшують заповнюваність опитувальників, скорочуючи число невідповідей; дозволяють кодувати відповіді респондентів для машинної обробки; стандартизують відповіді респондентів, дозволяючи отримати розподіл відповідей в заздалегідь заданому числі позицій.

Польове дослідження – вивчення об'єкта дослідження в природних «польових» умовах, в соціальному контексті його повсякденного життя. Польове дослідження є етапом соціологічного дослідження, на якому здійснюється збір первинної соціологічної інформації. На відміну від експериментального дослідження, коли поведінка людей вивчається у штучно створеній ситуації і де здійснюється певний контроль над умовами, при польовому дослідженні соціальний об'єкт вивчається в природних умовах і втручання дослідника в ситуацію спостереження зводиться до мінімуму. В ході польового дослідження виникають труднощі, пов'язані з аналізом причинних зв'язків. Тому польове дослідження припускає застосування різноманітних і складних методик збору первинної інформації та вимагає від дослідників і залучаються до дослідження осіб з високою кваліфікацією.

Порівняльні дослідження – систематичний аналіз даних про варіації характеристик соціальних об'єктів, що порівнюються, під впливом різних змінних:

- політичного характеру: інтернаціональні порівняльні дослідження;
- соціально-демографічного характеру: міжнародні, міжрегіональні та ін. порівняльні дослідження;
- культурологічного характеру: міжкультурні порівняльні дослідження.

Крім релевантності теоретико-методологічної схеми дослідження, що включає концептуальне обґрунтування порівняльності соціальних об'єктів різного рівня від соціальної макросистеми до груп та складових індивідів, еквівалентності і однорівневості понять і показників, в порівняльних дослідженнях повинні бути вирішені численні питання методики.

Так, наприклад: однорідність методичного забезпечення порівняльних досліджень, близька репрезентативність масивів даних, що порівнюються, отриманих шляхом опитування, еквівалентність семантики опитувальних листів при можливому розходженні індикаторів, обумовленому різним соціальним контекстом, і т.д.

Похибки вибірки – викликані різними причинами відхилення вибірових оцінок ознак від відповідних їм ознак в генеральній сукупності. За характером впливу на вибірову оцінку досліджуваних ознак розрізняються випадкові і не випадкові (спрямовані) помилки вибірки.

Предмет соціологічного дослідження – істотні властивості і відносини об'єкта дослідження, пізнання яких особливо важливе для вирішення теоретичної чи практичної проблеми. На відміну від об'єкта дослідження, зміст якого не залежить від дослідника, предмет дослідження є результатом взаємодії дослідника і об'єкта пізнання. Формування предмета дослідження зумовлено як властивостями об'єкта, так і характером проблем, що стоять перед соціологом, рівнем наукових знань і засобів пізнання, якими він володіє. Предмет соціологічних досліджень передбачає об'єкт дослідження, але не збігається з ним. Один і той самий соціальний об'єкт може вивчатися з метою вирішення різних наукових проблем. Предмет соціологічних досліджень позначає межі, в межах яких об'єкт вивчається в даному конкретному дослідженні.

Прикладна соціологія – сукупність теоретичних моделей, методологічних принципів, методів і процедур дослідження, а також соціальних технологій, конкретних програм і рекомендацій, орієнтованих на практичне застосування, досягнення реального соціального ефекту. Часто прикладну соціологію називають також «проблемно орієнтованою» або «орієнтованою на клієнта», а в той час як академічну соціологію вважають фундаментальною, базисною, чистою, орієнтовану на пізнання соціальних законів і закономірностей. Прикладна соціологія – це соціологічна робота, зроблена для когось. Зазвичай це клієнт або замовник: урядові організації, державні установи, приватні фірми та ін. Прикладна соціологія відрізняється від академічної не тільки змістом і характером наукової діяльності. Головне тут – орієнтація на практичну користь, а не на приріст знання, науковий внесок у фундаментальні відкриття.

Програма соціологічного дослідження – виклад теоретико-методологічних передумов, загальної концепції дослідження у відповідності з основними цілями роботи, що здійснюється і гіпотез дослідження із зазначенням правил процедури, а також логічної послідовності операцій для перевірки гіпотез. Розробка програми дослідження починається з формулювання проблемної ситуації як деякої суперечності між усвідомленням науково-пізнавальної або практичної потреби і незнанням способів її задоволення. Відповідно основна мета дослідження визначається як теоретико-прикладна або переважно прикладна.

У відповідності з метою формулюються більш конкретні задачі і уточнюється об'єкт і предмет дослідження. Значне місце в програмі дослідження займає розгляд основних понять, в яких описується соціальна проблема і дається їх інтерпретація, тобто переклад семантики понять на мову, фактів і соціальних показників, що підлягають емпіричному спостереженню. У програмі досліджень визначаються методи та процедури реєстрації істотних властивостей і явищ, для встановлення очікуваних фактів (інструментарій дослідження).

Ремонт вибірки – процедура приведення структури реалізованої в процесі дослідження вибіркової сукупності у відповідність до структури генеральної сукупності за однією або кількома контрольованими ознаками. Контрольованими ознаками повинні виступати тільки ті ознаки, які тісно скорельовані з предметом дослідження.

Репрезентативність – властивість вибіркової сукупності відтворювати характеристики генеральної сукупності. Іншими словами, те, що вибірка є репрезентативною означає, що з деякою помилкою розподіли ознак, що вивчаються в вибірковій сукупності, можна ототожнити з їх дійсними розподілами у генеральній сукупності. На мові статистики це означає, що можливо знайти оцінки параметрів генеральної сукупності.

Респондент – учасник соціологічного дослідження (опитування або спостереження), виступаючий в якості джерела первинної інформації про досліджувані процеси та явища. Респондент має низку властивостей, кожна з яких може впливати на якість інформації, що збирається, і тому вони мають бути взяті до уваги при розробці програми соціологічного дослідження. Перш за все це:

- компетентність;
- зацікавленість брати участь в опитуванні і відповідати на поставлені питання.

Це в значній мірі може вплинути на якість інформації, що збирається і, відповідно, на кінцевий результат дослідження. Тому, в інструментарії часто використовуються питання, що дозволяють оцінити щирість респондента і його бажання давати достовірні відповіді.

Рівень досяжності респондентів – співвідношення кількості досягнутих в дослідженні респондентів до запланованої кількості респондентів. Рівень досяжності залежить від багатьох причин:

- від кількості візитів інтерв'юера до респондента - чим більше візитів до респондента здійснює інтерв'юер, тим більш високою стає досяжність;
- часу відвідування респондента. Якщо інтерв'юер відвідує респондента в ранкові години або вдень, у нього менше шансів застати респондента вдома, оскільки він в цей час може працювати;
- від можливості вільно ввійти в житлове приміщення. В даний час, особливо в міській місцевості в багатьох будинках встановлені або кодові замки, або в під'їздах чергують консьєржі, що суттєво заважає інтерв'юерам вільно відвідувати респондентів і тд.

Робоча гіпотеза – припущення, висунуте в якості можливого пояснення соціальних явищ, що вимагає верифікації та теоретичного обґрунтування для того, щоб стати науковою істиною. Робоча гіпотеза визначає планування наукового пошуку, перш за все отримання емпіричної інформації, вивчення якої підтверджує або спростовує теоретичне припущення.

Систематичні похибки вибірки – похибки, допущені в ході реалізації дослідницького плану, природа і характер яких вивчені, а результати вимірювання можуть бути уточнені шляхом внесення поправок. Систематичні помилки є наслідком дії (в одних і тих же умовах) певної причини або невеликого числа причин, які спотворюють отриману інформацію в певному напрямку, причому ці причини піддаються вивченню.

Соціальне самопочуття – це інтегративна емоційно забарвлена оцінка людиною соціальної дійсності та свого місця і ролі в ній, з урахуванням актуальної життєвої ситуації, а також особистості та громадської перспективи. Соціальне самопочуття є показником ставлення людей до сформованої суспільної ситуації, їх соціально-адаптивних ресурсів і готовності підтримувати певний курс розвитку соціально-економічних і політичних процесів або протидіяти цьому курсу, якщо він суперечить їх інтересам і призводить до послідовного погіршення основних показників соціального самопочуття. Соціальне самопочуття – це інтегральний показник, в якому знаходять відображення основні сфери соціальної життєдіяльності людини.

Соціологічне дослідження – один із способів отримання інформації виключно соціологічними методами і прийомами, суть якого полягає в свідомій концентрації зусиль дослідницького колективу на вирішенні досить обмеженого і заздалегідь досить строго певного числа завдань та проблем. Соціологічні дослідження неодмінно спрямовані на вирішення тих чи інших проблем методологічного або методичного характеру, що в кінцевому підсумку призводить до розширення сфери соціологічного знання. У соціології виділяються дослідження: теоретичні, емпіричні та методологічні; фундаментальні та прикладні; лонгitudні, панельні і повторні; та ін.

Соціологічне обстеження – процедура збору соціологічної інформації, яка передбачає проведення опитувань населення, вивчення громадської думки, експрес-опитування та ін. Подібні обстеження використовуються в суто практичних цілях і спрямовані на пошук факторів впливу на реальну поведінку та мотивацію опитуваних, вивчення їх ціннісних орієнтацій і установок в реальних соціальних умовах. Подібні опитування не ставлять перед собою мету вирішення ні методологічних, ні методичних проблем.

Стихийний відбір – є одним з видів невиваженого (спрямованого) відбору. При побудові вибіркової сукупності методом стихійного відбору дослідник не має можливості забезпечити відповідність вибіркової і генеральної сукупностей по низці ознак, що тісно корелюють з предметом дослідження.

Основними чинниками, що визначають природу стихійного відбору, є готовність дослідника мати справу з максимально доступними для нього одиницями сукупності (фактор доступності) і його прагнення гарантувати в умовах обмежених ресурсів вихід на одиниці сукупності, які володіють шуканими ознаками (фактор цілеспрямованості). Перший фактор означає, що дослідник готовий погодитися з тим, що рішення про включення у вибірку належить потенційному респонденту. Другий фактор передбачає, навпаки, що зазначене рішення належить досліднику. Існує декілька різновидів стихійного відбору.

1. Так званий **"відбір першого зустрічного"**. Інтерв'юер проводить опитування тих респондентів, яких він зустрів, нібито випадково, на вулицях або в інших багатолюдних місцях населеного пункту. Але при організації такого відбору велике значення має час і місце проведення опитування, оскільки в різний час і в різних місцях дослідник стикається з різними категоріями респондентів.

2. Відбір **"собі подібного"**. Дослідник підбирає для опитування або спостереження респондентів зі свого оточення. При такому відборі вибіркова сукупність буде зміщена порівняно з вихідною сукупністю по одному або низці істотних ознак.

3. **Пресові та поштові опитування** - це опитування, проведені за допомогою анкет, опублікованих у пресі, або анкет розісланих поштою конкретній особі з проханням самостійно заповнити дану анкету та відіслати її назад дослідникам. При таких опитуваннях рішення про включення у вибірку беруть самі респонденти, що докорінно змінює трактування отриманих даних, оскільки в опитуванні бере участь найбільш соціально активна їх частина.

4. Відбір респондентів методом **«снігової кулі»** в основному застосовується тоді, коли інтерв'юерам дуже важко відшукати необхідного за квотами опитуваних. Це можуть бути, наприклад, респонденти дуже рідкісних професій або експерти вищої кваліфікації. У цьому випадку, інтерв'юєру необхідно знайти одного респондента з необхідними йому параметрами, опитати його і в завершенні поцікавитися - чи не знає він (опитаний) як йому (інтерв'юєру) знайти людину (або кількох осіб) з аналогічними характеристиками. Як правило, подібна тактика виправдовує себе при проведенні експертного опитування.

Ступінь відбору – один з елементів процедури процесу формування багатоступеневої вибірки, який описує етап, на якому відбувається відбір або об'єктів репрезентації, або одиниць спостереження. На перших ступенях багатоступеневої вибірки відбираються різні об'єкти репрезентації, співвідносні за принципом «матрешки». Наприклад: республіка – область – район – мікрорайон – квартал – будинок – квартира – сім'я. На останньому етапі відбору відбираються одиниці спостереження (респонденти, окремі колективи та ін.) Якщо ж на першій ступені з генеральної сукупності відбираються безпосередньо одиниці спостереження, вибірка є одноступеневою.

Багатоступінчастий відбір, заснований на відборі природних одиниць (географічні регіони, політико-адміністративні одиниці, підприємства, установи, навчальні заклади тощо), володіє більшою економічністю, чим відбір одноступеневий. Крім того, при такому підході проведення вибіркового обстеження може бути полегшено скороченням територіальних кордонів обстеження, а також і іншими спрощеннями. Багатоступенева вибірка, разом з перевагами, має недоліки. Так, погрішності, допущені в процесі організації наступних ступенів, вже ніяк не можна відкорегувати. Якщо припустити, наприклад, що перша ступінь охоплює неповну кількість до того ж неоднорідних по відношенню один до одного одиниць (щодо мети дослідження), то в результаті дослідження можуть виникнути значні спотворення. При формуванні багатоступеневої вибірки необхідно, перш за все, переконатися, чи не утворилися помилки зсуву, які являють собою найбільш поширений вид помилок в соціологічному дослідженні. При цьому слід врахувати, що помилки репрезентативності майже неможливо точно визначити для багатоступеневої вибірки. При її використанні ускладнюється обчислення теоретичних помилок репрезентативності, до того ж значно зростає величина помилок репрезентативності в порівнянні з одноступеневою вибіркою, оскільки ці помилки автоматично з'являються на кожному ступені відбору.

Технічний звіт – документ, підготований керівником польового напряму і який включає в себе загальну специфікацію проведених польових робіт:

- оцінку репрезентативності даних на рівні кожного з регіонів;
- метод збору первинної соціологічної інформації;
- тип вибірки, а також типологізацію основних макрорегіонів;
- результати проведеного контролю роботи інтерв'юерів;
- результати введення й обробки даних;
- причини відмов і недосяжності (їх кількість).

Типологізація – метод соціологічного дослідження, в основі якого лежить виявлення подібності та відмінності множини соціологічних об'єктів, пошук надійних способів їх ідентифікації, стійких сполучень властивостей соціальних явищ у системі змінних, їх групування за допомогою узагальненої ідеалізованої моделі. Результатом типологізації є виділення певних типів соціальних явищ.

Факторний аналіз – група методів дослідження структури і зниження розмірності простору змінних. Модель факторного аналізу припускає, що значення будь-якої вимірюваної змінної залежить від невеликого числа латентних (прихованих) факторів. Основною метою факторного аналізу є визначення латентних факторів за результатами реальних вимірів, і зниження розмірності за рахунок заміни набору вихідних змінних виділеними чинниками. У більшості випадків, передбачається, що фактори статистично незалежні, тобто не корелюють один з одним.

Весь процес проведення факторного аналізу можна описати наступними етапами. Перший спрямований на одержання матриці кореляцій, в якій кожна змінна в сукупності даних співвіднесена з усіма іншими. Наступний крок – витяг факторів з метою визначення мінімального числа факторів для адекватного пояснення спостережуваних кореляцій між первинними змінними. Якщо їх число близьке до початкових змінних, то сенс в факторному аналізі невеликий. Мета третього (факультативного) кроку – обертання – полягає у встановленні більш простих факторів, що легко інтерпретуються. Якщо отримана модель задовольняє дослідника, то на четвертому етапі обчислюються значення коефіцієнтів для кожного фактора кожного випадку в сукупності даних. Факторні значення можуть використовуватися в подальших дослідженнях.

Фокус-групове інтерв'ю – соціологічне інтерв'ю, засноване на використанні реальної групової динаміки в штучно створеній групі для виявлення специфіки та особливостей уявленень якоїсь соціальної групи про об'єкт дослідження. Метод фокус-групового інтерв'ю з успіхом використовують при дослідженні причин соціальної напруженості в суспільстві, а також для здійснення соціального прогнозування (діагностика соціальних проблем і моделювання розвитку соціальних процесів, а також при методологічному забезпеченні соціологічних досліджень (перевірка гіпотез, пілотаж інструментарію). Оптимальним числом учасників фокус-групи є 7-10 чоловік. Як показує практика, при меншій кількості людей саме дослідження перетворюється в набір індивідуальних інтерв'ю. Основною вимогою при формуванні групи є її гомогенність за певним критерієм, що впливає з мети дослідження. Кожна фокус-група триває в середньому від 1,5 до 3 годин в залежності від обставин. Велика тривалість небажана через надмірну втому її учасників. Обов'язковою при проведенні будь-якої фокус-групи є фіксація всього, що відбувається за допомогою аудіо-та / або відеотехніки. Вибір способу фіксації залежить від конкретної ситуації. Знятий матеріал може служити декільком цілям: використовуватися для подальшої розшифровки і написання письмового звіту; для надання замовнику у вигляді своєрідного звіту відеозаписів найбільш цікавих моментів фокус-групи; нарешті, перегляд відеозапису дозволяє самому ведучому, побачивши себе з боку, скорегувати надалі свою роботу.

Цільова група соціологічного дослідження – група людей, що виступає об'єктом соціологічного дослідження, і яка акумулює в собі властивості і ознаки, які найбільшою мірою цікавлять дослідника. Цільовою групою може виступати соціальна, вікова, професійна, група людей за інтересами і тд.

Цінності – набір стандартів і критеріїв, яких людина дотримується в житті. Цінності – це уявлення людини про значущість для неї різних явищ, предметів, про головні цілі життя, праці, а також про засоби досягнення цілей. Цінності – переконання з приводу цілей, які необхідно досягти, уявлення індивідів або груп людей про те, що бажано, прийнятно, добре чи погано. Відмінності в цінностях є ключем до розуміння культур.

На індивідуальні цінності сильний вплив робить специфіка даної культури – значущість явищ, предметів і процесів як зразків, прийнятих в даному середовищі, за допомогою яких люди співвідносять свої взаємодії в соціальній спільноті. Система соціальних цінностей виступає як загальноприйнята в даній організації система зразків, за допомогою яких люди співвідносять і опосередковують свої взаємодії один з одним і за допомогою яких систематизують їх соціальний досвід. Вона створює в індивіда та групи нахил до певної поведінки і підстава для його оцінки.

Ціннісні орієнтації – соціальні цінності, які розділяються особистістю, що виступають в якості цілей у житті і основних засобів їх досягнення і тому набувають функції найважливіших регуляторів соціальної поведінки індивідів. У соціології акцентується увага, по-перше, на виявленні залежності ціннісних орієнтацій індивіда від соціально-економічних і соціокультурної природи суспільства і об'єктивних умов предметної діяльності суб'єкта. По-друге, підкреслюється особливість ціннісних орієнтацій як соціальних установок вищого рівня, які співвідносяться з цілісністю способу життя особистості від соціальних установок співвідносних з окремими соціальними об'єктами і ситуаціями, що регулюють окремі вчинки індивіда. Будучи відображенням фундаментальних соціальних інтересів особистості ціннісні орієнтації виражають суб'єктивну суспільну позицію індивідів їх світогляд і моральні принципи

Чистка масиву – процедура, пов'язана з коригуванням даних, зібраних в процесі дослідження і наступному перенесенні цієї інформації на магнітні носії. Не секрет, що в процесі заповнення опитувальника, а також при перенесенні цієї інформації на магнітні носії і інтерв'юери, і оператори часто допускають елементарні помилки, які можуть значною мірою позначитися на якості отриманої інформації. Тому в процесі чищення масиву усуваються грубі помилки, допущені на етапі збору і обробки зібраних даних. Перевірка і чищення введених даних полягає в знаходженні та виправленні помилок, не виявлених при введенні. На цьому етапі основна увага приділяється логічним помилкам. Якщо якість введення не контролювалося автоматично, слід також перевірити введені дані на приналежність до діапазону допустимих значень.

Шкала вимірювання – алгоритм, за допомогою якого здійснюється вимірювання в тих випадках, коли воно є відображенням досліджуваних об'єктів в числову математичну систему. За допомогою шкали кожному об'єкту ставиться у відповідність число, що називається шкальним значенням об'єкта. У соціології використовуються шкали досить різні по складності і за характером способів отримання шкальних значень. В якості шкали можуть виступати: процес отримання відповіді респондента на питання анкети, спосіб отримання значень деякого індексу, різного роду тести і т.д. У соціології використовуються шкали наступних типів: номінальні, порядкові, інтервальні, шкали відносин. Більш вузький клас допустимих перетворень обумовлює більш високий рівень вимірювання і, як наслідок, дає можливість використовувати більш широке коло математичних методів для отримання змістовних висновків.

Щоденник інтерв'юера – документ, що заповнюється кожним інтерв'юером в процесі дослідження в якому фіксуються всі основні моменти, пов'язані з проведеним опитуванням:

- адресу респондента, за якою проводилося опитування та його контактний номер телефону (за можливості), для можливості проведення телефонного контролю;
- кількість членів сім'ї, які проживають за даною адресою, із зазначенням їх статі і віку;
- час відвідування і тривалість проведеного опитування;
- оцінка загального ставлення респондента до проведеного опитування;
- причини відмови респондента від інтерв'ю;
- кількість і час повторних відвідувань інтерв'юерами вказаної адреси (в разі відсутності респондентів під час першого візиту) та ін.

Якісні дослідження – вид соціологічних досліджень, які дозволяють вивчити глибинні процеси в досліджуваному об'єкті, дозволяючи при цьому описувати причинно-наслідкові зв'язки, що викликають зміни цього об'єкта. До якісних досліджень відносяться: глибинні інтерв'ю, експертні інтерв'ю, метод фокус-групових інтерв'ю, метод спостереження і ін (тобто, всі види не стандартизованих методик збору соціологічної інформації). Якість зібраної в таких дослідженнях інформації у великій мірі залежить від майстерності і професіоналізму залучених до дослідження інтерв'юерів, модераторів або спостерігачів. Якісні дослідження досить часто використовуються на початкових стадіях кількісного дослідження, коли треба оцінити правильність сформульованих гіпотез, постановку завдань дослідження і оцінити сам напрямок дослідження.

Підписано до друку 20.04.2017 р. Гарнітура Candara.
Ум.друк.арк. 5,1. Формат 60x84/16. Тираж 300 прим.

Оригінал-макет виготовлено та віддруковано:
ФОП Павлина Т. І. (м.Ужгород)